

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 15 fillér.

Nyilttér sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1904.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Szombat, március 5.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezérelők: Osztálygőg.
A képviselőház ülése.
Pert-Arthur a japánoké.
Tisza István javaslata.
A betiltott aradi honvédegyülés.
A belügyminisztérium sikkasztója.
Az aradi sajnás ügyel.
Szélhámos ügyvédjelölt.
Nagy tüz Lippán.
Rendfőnök és aidesz-pap.
Táras: A fodrász. Irta: Csehov Antal.
Regény-Csarnok: A mellék. Irta: Adeler M.

Osztálygőg.

Arad, március 4.

Aradváros jogügyi bizottságának tegnapi ülésén igen érdekes és tanuságos dolog történt: az ügyvédek által álló bizottság egyik-másik tagja magára nézve méltatlannak találta, hogy az ő határozata a közgyűlés elé kerüljön jóváhagyás végett, mivel hogy ott laikusok, esetleg *sussterok* is hozzá szólhatnának. Sok szó fér a diplomás osztálygőg ezen komikus megnyilatkozásához; az idők jele az mindenestre, csak azt nem tudja az ember, hogy az elmúlt osztályuralomnak látkör alá hanyatló fellegeiből visszavetődő borulat, vagy pedig a dekadens társadalom hanyatlásának előre vetett árnyéka ez? Csak annyi bizonyos, hogy *sötétség* az alkotmányos élet jogviszonyainak megítélésében épen azoknál, kik szakképzett-ségük révén a leghivatottabbak volnának tisztán látniok és a kik már csak az itten dokumentált elfogultságuk miatt is

nyomban rászolgáltak akármelyik laikusnak indokolt megrovására.

Mert ha nem is volna Arad törvényhatósági bizottsága az ő átlagos mivoltában az intellektuális műveltségnek azon magas színvonalán, a melyen tényleg áll, ha még sokkal több suszter is volna tagjai között, mint a mennyi tényleg van, még akkor sem derogálhatna a jogügyi bizottságnak, hogy az ő megállapodásairól a közgyűlés felülbíráltatás és jóváhagyás végett tudomást vegyen. A bizottság a közgyűlés kebeléből lett kiküldve, és pedig nem teljhatalmu mandátummal, sőt igen jól emlékszünk, hogy egy ideirányuló és a Weitzer-féle hagyaték-üggyel kapcsolatos tanácsi javaslatot a közgyűlés épen azért utasított el, mert a boldogult örökhagyó az ő végrendeletében a vagyont Aradváros törvényhatósági bizottságának *egyenes és közvetlen* őrzete- és kezelésére bizta, a melynek hamisítatlan demokratikus jellegéről tisztelt- és szeretettel emlékezett meg ama végrendeletében; kormos kezű *kovács* bizta abban: vagyont a *szurkos suszterokra* és egyéb a munka szennyétől nemesült laikus polgárookra és épen nem gondolt arra, hogy a polgárság ezen demokratikus képvisellete az őt törvény és igazság szerint megillető jogról egy elzárkózott szakbizottság részére lemondjon, a mely bizottságot véleményes jelentés végett saját kebeléből küldött ki és lemondjon azért, mert nem a házi pénztárból, hanem a *hagyatékából fedezendő* költségekről van szó, és mert ennek a bizottságnak derogál

magát attól az alkotmányos hatóságtól felülbíráltatni, melytől a megbízatását kapta.

A fenttisztelt jogügyi bizottságnak egyik-másik tagja azért is mellőzendőnek vélte, hogy a bizottsági határozat a közgyűlés elé vitessék, mert a miniszter a polgármester hatáskörébe utalta a honorárium megállapítását. Hát itt is segélyére kell sietnünk a céhbéli juris prudencia alkotmányos felfogásának. Ugyanis a jogok forrása nem a *miniszteri rendelkezés*, hanem a *törvény*, mely igenis a törvényhatósági bizottság jogkörébe utalja a városnak tulajdonát képező, vagy *kezelésére bízott vagyon* feletti rendelkezést. A közgyűlés hatáskörébe tartozik ez, ha egy földműves két holdas bérletéről, vagy egy kiküldendő jogtanácsos 50—60 ezer koronás honoráriumáról van szó. A miniszter fenntarthatja magának a jogot, hogy a közgyűlés határozatait felülbírálja s azokat esetleg megváltoztassa, de hogy oly dolgok feletti intézkedést is kivonhasson a miniszteri rendelkezés valamely törvényhatósági bizottság hatásköréből, mely törvény szerint oda tartozik... ezt csak most kellett megértenünk a jogügyi bizottságban elhangzott szakvéleményekből.

E felett különben nincs mit vitázni, és nem is azért tartottuk helyén valónak felszólalásunkat, hanem azért, mert nem hagyhattuk szó nélkül azt az autokratikus nízust, mely az embert a suszteren felül keresi ép úgy, mint a hogy Windischgrätz annak idején a bárónál kezdte meglátni. Tiszteljük a jogot akkor is, ha

A fodrász.

Irta: Csehov Antal.

Nem tudják, hogy az Erast Ivanics haja miért van csak az egyik oldalán kurtára nyirva? Majd én elmondom.

Reggel van. Még alig van hét óra, de a Makar Kuzmics Blestkin borbélyműhelye már nyitva van. A tulajdonos, a kicsi, közel huszonhárom esztendő, mosdatlan, de cifra öltözékű emberke maga csinál rendet a műhelyben. Tulajdonképpen nincs is ott mit elrendezgetni, de munkája közben kimelegedett. Amott végig seper a portörővel, emitt lekapar valamit a kőrmével.

A borbélyműhely kicsiny, keskeny és piszkos. A deszkafalakat olyan papirkárpittal ragasztották be, amely egy piszkos kocsis inghez hasonlít. Két homályos, könyező ablak közt van a vékony, nyikorgó, vénségtől elgyöngült ajtó, fölötté a megrozsdált ző.d csengetyű, amely minden ok nélkül reszket s magától cseng a bensőjében. Aki bele talál nézni a falon függő tükörbe, az a legkiméletlenebb módon összevissza vágva látja az arcát! Ezelőtt a tükör előtt nyírják s borotválják itt meg a vendégeket. Az asztalkán, amely épp oly piszkos, mint Makar Kuzmics, össze visszaságban hever minden: fésűk, ollók, beretva, egy kopek árú feketé pomádé, ugyananyol árú rizspor és erő-

sen higitott kölni viz. Az egész borbélyműhely nem ér öt kopeket.

Az ajtó felett megszólal a beteges csengő trillája és egy koros férfi lép a műhelybe; cserzett bekecs meg botos van rajta. A fejét meg a nyakát egy nagy asszonyos kendőbe burkolta.

Ez Erast Ivanics Jagodov, Makar Kuzmicsnak a keresztapja. Azelőtt portás volt a konzisztóriumban, most a „Vörös tó” mellett lakik és a lakatos mesterséget űzi.

— Jó napot, Makuska fiam! — így szól Makar Kuzmicsnak, aki teljességgel belemélyedt a portörítésbe.

Megcsókolják egymást. Jagodov leveszi a kendőt a fejéről, keresztet vet s magára s leül.

— Micsoda egy ut! — szól köhécselve. — Nem kicsiség! A „Vörös tó”-tól a kalugai kapuig.

— Hogy van kend?

— Rosszul fiam Lázam volt.

— Ugyan! Láza?

— Igen. Egy álló hónapig feküdtem s már azt hittem meghalok. Már még az utolsó kenetet is megkaptam. Most meg hull a hajam. Azt mondta az orvos, nyírassam le s majd nő új, sűrű hajam. Elgondoltam hát magamban: Majd elméek Makarhoz. Semhogy máshoz menjek, inkább a rokont kerésem fel. Jobban is végzi,

pénzbe se kerül. Kicsit messzire van, de oda se neki! Együttal sétálok is egyet.

— Szivesem megteszem. Üljön le, bátyám.

Makar Kuzmics hátra löki a lábát, meghajtja magát és a szőre mutat. Jagadov leül, belénéz a tükörbe és nyilván meg van elégedve a látvánnyal: a tükör egy ferde képet mutat, amelynek kalmukszeme, széles tompa orra van és a szempár egyenesen a homlokban van elhelyezve. Makar Kuzmics egy sárga foltos fefekendőt borít a vendége hátára és csettenteli az ollóját.

— Jó kurtára nyírom a haját! — így szól.

— Természetesen. Hogy olyan legyen mint egy tatár, vagy golyó. Annál sűrűbben fog meg-nőni a hajam.

— Hogy van a néném asszony?

— Hát csak megvan. A minap kíségetett az őrnagynénál. Kapott egy rubelt.

— Ugy... egy rubelt. Tartsa nyugodtan a fejét.

— Hisz' tartom... Le ne vágd a fejemet, vigyázz! Jaj, te, ez fáj, hiszen húzod a hajam.

— Sebaj. Enélkül nem lehet meg az ember a mi mesterségünkénél. Hát Erasztovna Anna, hogy van?

— Már mint a leányom? Hát biz nagyon

kérges tenyerekbe van letéve, mert ha ebbe nem tudunk beletörődni, akkor az alkotmányosság alapelveinek, a jogegyenlőségnek, a szabadság éltető szellemének, a demokratizmusnak befogadására képtelenek vagyunk.

Azután hát miről is volt tulajdonképen szó? Nemde bár *pénzről*? Olyan pénzről, melyet — pörvesztés esetén — a suszter adófilléreiből veszünk, pörnyérés esetén pedig annak a volt kovácsnak a hagyományából, melynek alapját kalapácsa segítségével vetette meg. Épen azért nem volt a kényeskedés a helyén. A pénznek — egyéb előnyei mellett — az a jó tulajdonsága is meg van, hogy nincs szaga. Már az egyszeri Cézár is konstataulta ezt egynémely alantas alapokból begyűlt adófilléreken, és ha a bizottság is szagtalannak találta a honorárium ezreit, ne fitymálja a kezét, mely amaz ezrek megkeresésében kormozódott, vagy szurkosodott meg.

Kár, hogy épen a szabadelvű pártunk érdemes elnöke sajnálta le első sorban a suszterek hivatottságát alkotmányos jogaiknak a jogügyi vélemények felülbíráhatása tekintetében. Azt hisszük vagy a nyilatkozata esett akaratlanul, vagy a szabadelvű párti elnökségre lett választása, de mindenesetre tiltakoznunk kell az ellen, hogy a demokratikus jogegyenlőségnek kemény sérelmét jelentő amaz elszólás az aradi liberális párt *igaz szabadelvűségének* rovására számítassék.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, március 4.

A képviselőház ma már egészen a harcra elszánt és egymással szemben álló hadseregek képét mutatta. Az összeütközésre mégsem került ma a sor.

A mai ülés eseménye volt, hogy a *második ujoncjavaslat általános vitáját is berekesztették*. Nagy fő tünést keltett Nyiri honvédelmi miniszter záróbeszéde, különösen annak azon része, a melyben megismertette, hogy mi sors vár az obstrukció folytán a behívott tartalékosokra és póttartalékosokra.

Részletes tudósításunk itt következik:

jól. A mult hét szerdáján volt a kézfogója Sekinnel. Miért nem jöttél el?

Az olló már nem csettent többet. Makar Kuzmicsnak mind a két keze lehanyatlott és aggodalmasan kérdezte:

— Kinek volt a kézfogója?

— Hát Annának.

— Hogyan? Kivel?

— Sekinnel, Prokop Pjetrov Sekinnel. A nagynénjének boltja van a Slatonstenska-utcában. Jó asszony. Természetesen örülünk a dolgnak, hála istennek mindannyian. Egy hét múlva meg lesz a lakodalom. Jer el te is, jól mulatunk majd.

— De Erast Ivanics, hogy lehetséges ez? — szól Makar Kuzmics sápadtan, csudálkozva s vállát vonogatja. — Hogyan lehetséges ez? Ez... ez elképzelhetetlen! Hiszen Erastovna Anna... én... én érdeklődtem iránta, hiszen nekem szándékaim voltak őt illetőleg. Hogy történhetett ez?

Hát nagyon egyszerűen. Menyasszony lett. Nagyon derék ember a vőlegénye.

Hideg verejték cseppek gyöngyöznek a Makar Kuzmics arcán. Leteszi az ollót az asztalra és az öklével dörzsölni kezdi az arcát.

— Feleségül akatam venni... — mondja tovább. Erast Ivanics, ez lehetetlen! Én... én szerettem és ezt meg is vallottam neki... A nénémasszony nekem is ígérte. Magával min-

A képviselőház ülése március 4-én

— Kezdeté d. e. 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.

A formalitások után elhatározzák, hogy a holnapi ülésen kiegészítik a bizottságokat s megválasztják az anyakönyvi törvényjavaslat tárgyalására hivatott külön bizottság huszonnyolc tagját.

A napirend előtt Bakonyi Samu kért szót.

(Kritika a bécsi dolgokról.)

Bakonyi Samu: Ujból szóvá teszi a bécsi minisztertanács ügyét s a miniszterelnök tegnapi felszólalására reflektálva, hosszasan bizonygatja, hogy a magyar delegáció túllépte hatáskörét, mikor a közös kormány részére indemnitást adott. Kifogásolta, hogy a delegáció hadügyi albizottságában *Rakovszky* németül beszélt és hogy a közös miniszteri tanácskozáson a külügyminiszter elnökölt. A miniszterelnök tegnap nagyon lekicsinyelte az ellenzékét, pedig azok a reformok, melyekre olyan büszke, ez a lekicsinyelt ellenzék vitta ki és szerezte meg a nemzetnek. Végül reflektál a miniszterelnök tegnapi hadüzenetére, mely szerint most már az erőszak következik az ellenzék egy része ellen. Ez a fenyegetés veszedelmes s ha a miniszterelnök végrehajtja fenyegetéseit, kiszolgáltatja a nemzetet ellenségeinek s megfosztja a magyar parlamentarizmust legfontosabb fegyveréről. (Helyeslés a baloldalon.)

(A vita bezárása.)

Elnök: A napirend előtt senki sem kíván szólni és így a Ház áttérhet a napirendre, az 1903. évben kiállítandó ujoncok megajánlásáról szóló javaslat folytatálagos tárgyalására.

— Kíván valaki szólni?

Minthogy senki sem kíván szólni, az általános vitát bezárom.

Most a zárószavakra került a sor. A szót a benyújtott határozati javaslatok sorrendjében adom meg.

A honvédelmi miniszter ur kíván szólni:

(Nyiri záróbeszéde.)

Nyiri Sándor honvédelmi miniszter: Nem annyira az elhangzott szónoklatokra, mint inkább magára az obstrukciónak akart néhány észrevételt tenni. A miniszterelnök tegnap nyilatkozott a legfontosabb katonai kérdéssről, a tisztképzésről és a nevelés kérdéséről. Ezenkívül a miniszterelnök igen helyesen megmagyarázta az általa folyamatba vett reformok nagy horderejét és jelentőségét. Bebizonyította, hogy beváltotta ígéretét, melyet a nemzetnek tett és kötelezettséget vállalt arra nézve is, hogy programjának többi pontjait is valóra fogja váltani. Ezek után kíváncsi arra, hogy az obstrukció miféle ürügyet használ majd,

hogy or-zágháborító munkáját folytassa? (Nagy zaj az Ugron-párton.) Rámutat arra, hogy az alapítványi helyekre vonatkozó törvényjavaslat, milyen fontos a nemzeti érdekek szempontjából, de egyuttal hangsúlyozza, hogy az alapítványi helyek szaporításának csak úgy lesz eredménye, ha a magyar társadalom is támogatja a kormány törekvéseit s követi a kormányt abban a munkájában, hogy a tisztikart megmagyarosítja. Kéri a Házat, hogy tegyen félre minden párttaktikát s tárgyalja le mielőbb ezt a fontos javaslatot. (Elnök helyeslés jobboldal.) Érvényesítsék befolyásukat oly irányban, hogy a magyar ifjúság minél nagyobb számban lépjen be a hadsejbe.

A miniszter ezután azt magyarázza, hogy miféle helyzet áll be, ha még most sem engedik megszavazni az ujoncjavaslatot. A sorozás maga három hónapot vesz igénybe. A behívásig ugyancsak három hónap mulik el. Ez időn át tehát vissza kell tartani a póttartalékosokat és a tartalékosokat. Természetes, hogy a sorozás egy nappal való elhalasztása, a tartalékosok egy nappal tovább való visszatartását jelenti. A póttartalékosok legnagyobb része földművelő, a miből az következik, hogy a *nyári gazdasági munkától s evvel egész évi keresetüktől elesnek*. Az a negyven-ötvenezer ember, aki e kérdésben érdekelve van, szívesen leszoznál katonai idejét, ha megvolna szavazva az ujoncjavaslat. Igéri a miniszter, hogy ha a politikai helyzet megengedi, az ujoncok bevonulása után a tartalékosokat és póttartalékosokat azonnal hazabocsátják, még a harcokességek kockázatásával is. (Eljenzés a jobboldalon.) Ha a sorozást sikerülne március 21-én megkezdeni, akkor május elsejéig haza lehetne bocsátani a tartalékosokat és póttartalékosokat. Míg ha a sorozás nem lesz meg hamarosan, akkor a most harmadik, a honvédségnél második évüket szolgáló katonákat októberben nem lehet hazabocsátani. Ha az obstrukciót minden áron folytatni akarják, legalább az ujoncjavaslatot eliminálják belőle.

Olay Lajos: Helyes! Igaza van! (Nagy zaj.)

Nyiri Sándor: Folytatva beszédét, azt kérdezi, hogy az obstruktorok nem-e hasonlítanak Don Quijotthez, aki egy nagy erővel, a többséggel száll sz mbe. Ismételten kéri, hogy az ujoncjavaslatot mielőbb tárgyalják le. (Tetszés a jobboldalon.)

Elnök: A záró szó joga első sorban Tóth János képviselő urat illeti. Kíván szólni?

Tóth János: Egészen röviden csak annyit akar mondani, hogy mivel határozati javaslata nemzeti ügyet szolgál, kéri a Házat, hogy fogadjon el.

Szederkényi Nándor: T. Ház! (A jobboldal kivonul.) Hosszasan polemizál a miniszterelnök tegnapi beszédével s összehasonlítja politikai állapotainkat a Hora és Kloska-fele lázadás idejével. Ezután áttér határozati javaslatának indokolására, majd tíz perc szünetet kér, hogy beszédét folytathassa.

dig úgy bántam, mint az édesapámmal, mindig ingyen nyirom le a haját... Nálam állandó hitele volt és a mikor az apám meghalt, maga elvitt egy pamagot meg tíz rubelt és soha sem adta vissza egyiket sem. Emlékszik?

— Hogyne emlékezném? Nagyon jól tudom. De micsoda férj volnál te? Hiszen megse házasodhatol. Se pénzed, se hivatásod s bizony csuf a mesterséged...

— Hát Sekin gazdag.

— Senkin artelecsik... Ezeröttszáz rubel megtakarított pénze van. Igen fiam... Kár itt a beszéd — a dolog meg van. Ezen már nem lehet segíteni, Makaruskám. Keress másik mátkát magadnak... A világnak még nincs vége... De nyird hát tovább a hajam, mit állsz itt?

Makar Kuzmics hallgat és mozdulatlanul áll. Azután kivesszi a zsebkendőjét és sirva fakad.

— Ugyan már no! — szól Erast Ivanics vigasztaló hangon. Hagyd azt! Csak nem sírsz mint valami vén asszony! Végezz hajammal, aztán tovább bögthet: z. Vedd az ollót!

Makar Kuzmics fogja az ollót, egy pillanatra rámered. Aztán ledobja az asztalra. A keze reszket.

— Nem tudok! — Így szól. — Most képtelen vagyok rá! Oh, én szerencsétlen! És ő is szerencsétlen! Mi szerettük egymást, hűséget

fogadtunk egymásnak és a gonosz emberek irgalmatlanul elválasztottak bennünket. Menjen Erast Ivanics! Rá sem tudok nézni!

— Akkor hát Makaruska, holnap megint eljövök. Holnap majd elvégzed.

— Jól van.

— Nyugodjál meg, holnap reggel megnezlek.

Erast Ivanicsnak a féoldala kurtára van nyírva mint a fegyenceké. Ez furcsa benyomást kelt, de hát nem lehet ellene tenni semmit. A fejét meg a nyakát kendőbe burkolja és elmegy. Amikor Makar Kuzmics magára maradt, leült s továbbra is keservesen sirt.

Másnap korán reggel Erast Ivanics uira betoppant.

— Mi tetszik? — kérdé Makar Kuzmics hidegen.

— Nyird tovább a hajamat, Makaruska. Csak az egyik felét nyirtad meg.

— Tessék előre fizetni. Ingyen nem nyirok.

— Erast Ivanics szó nélkül eltávozik s mai napig a féoldalon hosszú, a másik oldalán kurtá haját visel. Fényüzésnek tartja, hogy pénzért nyírassa meg magát s bevárja, amíg a nyírott oldalán is megnő a haja. Így táncolt a lakodalmon is.

Elnök: Az ülést tíz percre fölfüggeszti.
Szünet után:
 Az elnöki széklet báró Feilitzsch Arthur foszlalja el.
Szederkényi Nándor: Folytatja előadását.
 Szederkényi, majd utána Hellebronth Géza az ülés végeig beszéltek.

A betiltott aradi honvédegylet

(Egy bécsi minisztertanács.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 4.

Abból az alkalemből, hogy az obstrukció szörszálhasogatói megtámadták Tisza István grófot a Bécsben tartott magyar minisztertanácsért. Az Újság-ban valaki „örténetíró“ aláírással konstatálja, hogy ez nem az első magyar minisztertanács, a melyet Bécsben tartottak. 1867. szeptember 18-án ugyanis Andrássy Gyula gróf elnöklésével tartottak minisztertanácsot a magyar kormány tagjai Bécsben.

Azt is hozzáteszi a cikk, hogy ezen, Bécsben tartott minisztertanács, határozata alapján adta ki Wenckheim Béla belügyminiszter rendeletét, mely eltiltotta a honvédegyletnek október 6-ára tervezett aradi találkozását.

A cikknek ez az egy adata alighanem téves. A mi az aradi betiltott gyűlést illeti, az erről szóló rendeletet minden valószínűség szerint nem a bécsi minisztertanács határozata alapján adták ki. Ez a minisztertanács ugyanis, a cikk szerint 1867. szeptember 18-án volt, az aradi gyűlést betiltó rendelet pedig kilenc nappal hamarabb kelt.

Maga a rendelet, a melyet talán nem lesz érdekesség nélkül való leközelnünk, egész terjedelmében így szól:

Az összes törvényhatóságokhoz.

A kormány arról értesült, hogy i. évi október 6-án Aradon ugynevezett országos honvédegylet szándékoltatik tartatni.

Nem ismeri ugyan a kormány ezen gyűlés célját, mintán az egylet, mely azt elhatározá, erről hozzá jelentést nem tett; sem pedig alapszabályait, melyekből az egylet feladatát megismerhette volna, hozzá eddigelé be nem küldötte: de bármi legyen is a kitűzött aradi gyűlés célja, már maga a hely s az idő, melyre az kitűzött, annak olyan nemű tüntetés színét kölcsönzik, a mely a régi sebeket újra felléphetné, a kölcsönös bizalmat megingathatná, s könnyen ellentűntetésekre szolgálna okot.

Noha a kormány meg van győződve, hogy minden józan hazafi belátva annak fontosságát, hogy cvatosan kerülni kell mindent, a mi a kedélyek nyugalmát, s a Fejedelem s nemzet közötti bizalmát, békés kifejlődésünk ezen alapfeltételét ismét kockára tehetné, s e szempontból minden kétes értelmű tüntetéstől önként tartózkodni fog: mindamellett, mivel lehetnek, akik e lépés horuerejét nem ismerik fel, a kormány nem mulaszthatja el kijelentni, hogy a fentérintett aradi gyűlés megtartását, mely könnyen tüntetésnek volna magyarázható, meg nem engedheti.

Felszólítom tehát a megye (város) hatóságát: hogy a fentérintett aradi gyűlés betiltását azonnal köztudomásra hozza, oly hozzáadással, miként Aradváros polgármestere egyuttal szigorú felelősség terhe alatt utasítva van, ama törvénytelen gyülekezést megtartását minden hatalmában álló eszközökkel megakadályozni, s miként e tilalom áthágói a törvények büntető kezeinek fognak átszolgálatni.

Kelt Budán, 1867. szeptember 4-én.

A minisztertanács határozata folytán:

B. Wenckheim Béla s. k.
 belügyminiszter.

A rendelet tehát 1867. szeptember 4-én kelt, a bécsi minisztertanács napja pedig szeptember 18-ika volt. Tény azonban, hogy a rendeletet csak szeptember 16-án tették közzé, a híres hevesvármegyei rendelettel együtt, a mely szeptember 14-én kelt.

Port-Arthur a japánoké.

(Az orosz-japán háború.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, március 4.

Amint az előrelátható volt, Port-Arthur az erős japán támadások miatt oda jutott, hogy immár nem tarthatja sokáig magát. Az orosz hajóraj egy része harc képtelenné téve áll a port-arthuri kikötőben, másrésze a körülzárolás miatt nem tud mozogni. A japánok nyílt vizen teljes szupremáciában vannak az oroszok fölé, a mint azt maga az orosz tengerészeti hivatalos lapja is beismeri. Mivel pedig Szentpétervárott a mai jelentések szerint igen jól tudják, hogy Port-Arthur elfoglalása csak napok kérdése, legközelebbre várható, hogy az orosz hajóraj kifut a port-arthuri öbölből, hogy más irányban nehezítse meg a japánok hadiműveleteit. Ebben az esetben az egész félsziget japán kézre kerül, Mandzsuriában pedig csak ezt várják, hogy az oroszok ellen irányuló forradalmat megkezdjék. Ugy látszik, hogy a cár derék katonái napról-napra sulyosabb helyzetbe kerülnek és ha Kína is kilépne a semlegeségből: az orosz hadsereg olyan egérfogóba kerül, a melyből aligha fog babérral rakottan távozni.

Mai távirataink a következők:

Orosz készülődés.

London, március 4. A Standardnak jelentik Tiencinből: Az oroszok Mukdentől délre fekvő községeket nagy mértékben erősítik. Haicsengben a kulik ezrei dolgoznak éjjel és nappal árkokon és sáncokon. Rosszul bannak velük és bért nem kapnak.

London, március 4. A Daily Chronicle jelentik Tokióból tegnapi: Hír szerint 1500 orosz lépte át a Tumen folyót Pojröennél és megszállotta a kerületi hatóság épületét. Bevándorolt koreákat használnak fel kémeknek.

Port Said, március 4. Suezből öt torpedó neszád érkezett ide. Három torpedónaszád, melyek a Földközi-tengeren időztek, a viharól erősen megrongálva a helybeli kikötőbe érkeztek, de parancsot kaptak a kikötő elhagyására. A szénfelvételét sem engedik meg nekik. Egy másik orosz torpedónaszád a csatornában összeütközött egy egyiptomi vámőrhajóval, amely az összeütközés következtében elsüllyedt. A hajó legénysége megmenekült. Hír szerint a csatorna legalább 24 óráig zárva marad.

Kairo, március 4. A minisztertanács elhatározta, hogy nem engedi meg egyik hadviselő hatalomnak sem hadi zászmánynak a Suez-csatornán való átvitelét vagy Egyiptom kikötőibe vagy vizeibe való hozatalát. Ennek következtében az oroszok a Vörös-tengerben elfoglalt hajókat nem vihetik más úton Oroszországba, mint a Jöremény-fok körül. Azt hiszik, hogy ez a határozat okozta, hogy a Vörös-tengerben elfogott három orosz szenesgőzöst ismét szabadon engedték. Az orosz hadihajók Port-Arthurban és Suezban ismételten tovább időztek az egyiptomi semlegességi határozományoktól megállapított időnél, a mi ellen a kormány óvást emelt.

London, március 4. A Reuter-ügynökség jelentik Pétervárról: Vireniusz tengernagy azt az újabb parancsot kapta, hogy maradjon hajóhadával a Vörös-tengeren, figyeljen a hadihajók forgalmára és foglalja el a hadicsempészetet űző hajókat.

A tengeri harc kilatásai.

Péternár, március 4. A Kronstadtszki Vjosztnik, a tengerészet hivatalos közlönye az orosz hajóhadnak port-arthuri passzív magatartását ama feladatával magyarázza, hogy a badsereg jobb szárnyát és hátulsó felét, valamint Port-Arthurnak vasuti összeköttetését megvédelmezze. A port-arthuri hajóhadnak az ellenség felkeresésére való kiindulása egyenlő volna a part feladásával. A 300 mérföldnyire lévő Csemulpo ellen való kitörés lehetetlenség. Nevezett lap megengedi, hogy az orosz flotta másfélszer gyöngébb a japánal, miért is a japánoknak a tengeren való tönkretétele lehetetlen. A nyílt tengeren való ütközet csak egyenlő veszteségeket idézne elő, a nélkül, hogy biztosítaná Oroszország tengeri uralmát.

London, március 4. A Morningpost jelentik Csifuból tegnapi kelettel: Egy ideérkezett gőzös azt jelenti, hogy egy japán vérteshajó Csemulponál zátonyra került.

Uj hármasszövetség.

Szentpétervár, március 4. Ide érkezett hírek szerint a háboru szinterén óriási hidegség uralkodik, mely miatt a katonák sokat szenvednek. A Bajkál tó mellékén harminckét fok hideg van.

London, március 4. Az orosz sajtó alhatatosan arról beszél, hogy Német, Francia és Oroszország között szövetség van alakulóban.

Kína a háborubán.

Feking, március 4. Itt nagy aggodalom uralkodik, hogy a japánok első győzelme esetén Mandzsuriában forradalom üt ki az oroszok ellen és a felkelők elfogják pusztítani a szibériai vasutat. Ez esetben lehetetlen, hogy Kína megőrizze semlegességét. Kína állandóan szállítja a csapatokat észak felé. Az idegenek élete állandóan veszedelemben van, a követségek előtt az őrségeket megkettőztették.

Tokió, március 4. A japán külügyminiszter és titkára lakásába bombákat dobtak. A merényletet állítólag az ellenzék tervezte bizonyos külpolitikai differenciák miatt, a melyekben a miniszter kerekedett fölül.

Port-Arthurt földadják.

London, március 4. Pétervárról érkezett jelentés szerint az oroszok teljesen tisztában vannak azzal, hogy Port-Arthurnak a közeli napokban el kell esni és hogy ezzel az egész félsziget japán kézre fog kerülni.

Nagy tűz Lippán.

(Leégett szeszraktár.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 4.

Több százezer koronás tüzkáta van Lippán; egy ottani szeszraktár, eddig ismeretlen okból leégett. A tűznek híre már a délelőtti órákban bejárta Aradot, a melynek több cége van érdekelve a tüzárnál. A tüzről a következő tudósítást vesszük:

Éjjel fél egykor nagy tüzilárma és nyomban utána több hatalmas robbanás zaja verte föl a lippaiakat. A Róth József utóda cégnek (a melynek tulajdonosai: Jellinek Ignác és Róth Miksa) szeszraktára kigyuladt és rövid idő alatt egészen leégett.

A lippai tűzoltóság hamarosan megjelent a helyszínen. Magának a szeszraktárnak menté.

séről szó se lehetett, inkább arra törekedtek, hogy a tűz tovaterjedését megakadályozzák, a mi szintén nagy erőfeszítést igénylő munka volt. Ez sikerült is. A telepen kívül csupán *Preizer Nándor* hentes raktára égett le.

A szeszraktáron kívül leégett annak istállója és a telep mellett levő kádárműhely. *Négy ló az istállóban bennégett.*

A hordókban raktározott szesz a tűz alatt nagy detonációval robbant fel. A szétrepülő dongák közül egy a tűznél dolgozó tűzoltók egyikét *mellen ütötte és súlyos sérülést okozott.*

A tűz kora hajnalig tartott. A hatóság emberei még a délelőtti folyamán megtartották a vizsgálatot. Annyit megállapítottak, hogy a tűz az istállóban keletkezett, de hogy mi módon, nem lehetett megállapítani.

A kár körülbelül *négy ötszáz ezer korona.* A leégett szeszraktár a *Trieszti* Általános, a *Fonciére*, az *Adria* és a *Duna* biztosító intézetek aradi főigynökségénél voltak biztosítva. Egy kárbecslő még ma délután kiutazott Lippára.

Tisza István javaslata.

(A szabadelvű párt értekezlete.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, március 4.

A miniszterelnök a szabadelvű párt mai ülésén megismertette általánosságban azon indítványát, a melyet a képviselőháznak az obstrukció megszüntetése érdekében benyújt. Az előterjesztés során hangsúlyozta a miniszterelnök, hogy csak azután, hogy a *békés eszközök egész sorozatát kimerítette*, nyúl az erősebb eszközökhöz; azonban még ezekben is *kerülni akarja a szólásszabadság elfojtását.*

A mai nap, a tizenkettedik órában, próbát tettek a békés kibontakozással *Apponyi* és *Kossuth*. A jó szándéknak eddig nem volt meg a sikere, s ez is *Ugron* Gábornak köszönhető. A miniszterelnök azonban itt is megmutatta, hogy mennyire hajlandó a békés kibontakozás érdekében. Hogy a megindult béketárgyalásokra időt engedjen, kijelentette, hogy *indítványának előterjesztését szerdáig elhalasztja*, ha addig az ujoncjavaslatot meg szavazzák, eláll terveitől.

A mai eseményekről a következő táviratokat vesszük:

A béke-tárgyalások.

(Tisza és az ellenzék.)

Tisza István tegnapi és *Nyiri* honvédelmi miniszter mai beszéde erős hatást gyakorolt a politikai körökre. *Apponyi* Albert és *Kossuth* Ferenc ma folytatták a tárgyalásokat az obstrukció megszüntetése érdekében. Egy beavatott képviselő ezekről a tárgyalásokról a következőket mondotta el:

Apponyi az általános vita berekesztése után újra hosszasan tárgyalt a *Szederkényi*-párt tagjaival. E tárgyalások után *Apponyi* azt üzentette *Tiszának*, hogy ötmagával tárgyalni szeretne vele. *Tisza* a miniszterelnöki szobát jelölte meg a tárgyalások helyéül, ahol *Apponyin* kívül megjelentek: *Holló* Lajos, *Szentiványi* Arpád, *Zichy* Aladár gróf, *Lovász* Márton és *Csernoch* János.

A miniszterelnök előtt *Apponyi* előad-

ta, hogy a békés kibontakozást keresendő, jöttek hozzá. Az ujoncjavaslat általános vitája be lévén fejezve, az obstrukció a legrosszabb esetben se képes a részletes vitát *egy hétnél tovább* kinyújtani. Ajánlja, hogy ezt az egy hetet, *mint utolsó halasztást*, az obstrukció megtörésére irányuló akció megkezdése előtt, adja meg, és ne nyuljon még e héten a tervezett erőyes intézkedésekhez. Ő azt hiszi, hogy legkésőbb egy hét múlva meg lesznek szavazva az ujoncjavaslatok és a kormány legfontosabb előterjesztéseit tető alá hozhatja. Főleges tehát ezen egy hét miatt erősebb eszközökhöz nyulni.

Tisza István gróf a következőket felelte: A békés kibontakozás lehetőségét minden megoldásnak fölébe helyezi. Ha nincs obstrukció, erős eszközökre sincs szükség. A kérdések kérdése csak az, hogy módjában van-e *Apponyinak* arra, amit kijelentett, *garanciákat nyújtani?*

Apponyi azt mondotta erre, hogy bármennyire jóhiszemű az ő ajánlata, garanciákat még se adhat, miután *ő se kapott.*

Tisza kijelentette, hogy *garanciák nélkül az elhatározott lépésektől ei nem áll* és egyáltalán nincs abban a helyzetben, hogy az obstrukció kis játékait elősegítse. Csak komoly ajánlatok felett tárgyalhat, melyekhez az ajánlattevők garanciákat is adnak. Ez értelemben *délután három óráig*, a képviselőház ülésének végéig rendelkezésre áll.

Apponyi azt javasolta ezután a három ellenzéki csoportnak, a folyosón, hogy a *Kossuth*-párt, a néppárt és a disszidensek vegyék kezükbe a dolgot és *gyakoroljanak morális 1ressziót az obstrukcióna*, küldjön ki ez a három párt 2—2 tagot, a kik szólítsák föl az obstruktorokat, hogy deferáljanak a három ellenzéki csoport óhajának és hagyják abba az országra káros obstrukciót.

A politikusok erre külön csoportokban tanácskoztak. A disszidensek és a néppártiak hamar megegyeztek és magukévá tették *Apponyinak* ezt a tervét. A *Kossuth*-párt részéről *Toth* János kijelentette, hogy ők csak az esetben vesznek részt az *Ugron*ékhöz menesztendő deputációban, ha garanciát kapnak, hogy az *Ugron*-párt ezt a békés ajánlatot *nem fogja visszautasítani.*

Az ellenzék többsége békére hajlott, de *Ugron* minden terrorizmust elkövetett, hogy a megegyezést lehetetlenné tegye. E közben közeledett az ülés vége és félő volt, hogy nem jön létre a kívánt megegyezés.

Tisza segítségére jött a tárgyalásoknak. Kijelentette, hogy időbeli korlátok föllállításával nem akarja a békés megegyezések útját állani. Ő tehát *időt enged a nyugodt tárgyalásokra*, bárha ő megy tovább a maga útján, ha béke nem lesz. Közölte, hogy a szabadelvűpárt mai értekezletén még nem fogja a maga teljességében előterjeszteni a házszabályok módosítására vonatkozó indítványát és *csak általánosságban fogja jelezni*, hogy mily alapokon óhajtja a parlamenti rend helyreállítását. Holnap, a Ház indítványkönyvébe is *csak általánosságban* jegyzi be javaslatát és annak megokolását elhalasztja *keddig, esetleg szerdáig.* Ha addig megegyezés nem jön létre, akkor megokoló beszéde kapcsán fogja részletesen előterjeszteni indítványát.

Tisza engedékenysége *igen jó hatást* tett az összes politikai árnyalatokra.

A szabadelvű-párt értekezlete.

(A miniszterelnök előterjesztései.)

Az országgyűlési szabadelvű-párt ma este hét órakor konferenciát tartott. A párt tagjai óriási számban vettek részt, hogy meghallgassák a miniszterelnök előterjesztéseit, amelyeket napok óta feszült érdeklődéssel vártak a politikai körök.

Erdekes volt a konferencia külsőségei között, hogy *Khuen-Héderváry* ma már a miniszterek sorában foglalt helyet, miután az ő felsége személye körüli miniszterré történt kinevezése már alá van írva.

Podmaniczky Frigyes elnök a gyűlést megnyitva, előterjesztette a holnapi ülésen megválasztandó bizottsági tagok névsorát. Ezután átadta a szót *Tisza* István gróf miniszterelnöknek.

Tisza István gróf feszült figyelem közbeállott fel szólásra. A mikor, — így kezdte — barátaival együtt nehéz feladatára vállalkozott, számolt azzal az eshetőséggel, hogy esetleg rendkívüli eszközökkel kell élnie. Azonban el volt határozva arra is, hogy ezekhez csak akkor nyul, ha az enyhébb megoldási módok egész sorozatát kimerítette. Reméli, hogy nem érheti az irányban szemrehányás, mintha magatartása nem lett volna elég türelmes. Valóban, *kimerítette a békés kibontakozás összes eszközeit* és most már csak a vak nem látja, hogy van a Háznak egy számszerűleg csekély, de a végsőig elszánt része, amely minden skrupulus nélkül él vissza a házszabályokban lefektetett jogokkal. A feladat ez: biztosítani az alkotmányos gépezet működését, *de nem fojtani el a szólásszabadságot.* A végleges reform, amely szeme előtt lebeg, kell, hogy tartalmazza azokat az intézkedéseket, amelyek a parlament rendjének megóvása szempontjából szükségesek és a technikai obstrukciót megnehezítsék. Kell, hogy tartalmazzanak bizonyos dispoziciókat, amelyek az évi költségvetés tárgyalását bizonyos határidőhöz kötik. *Ennél tovább a kormány a maga részéről nem kíván menni.*

A következőkben a miniszterelnök azokról a törvényjavaslatokról beszélt, a melyek még nincsenek elintézve.

Mindezek folytán — folytatta, — szándéka a házszabályok szerint előírt módon, vagyis az indítványkönyvbe való bejegyzés után, *határozati javaslatot*, mint *önálló indítványt* terjeszteni a képviselőház elé, a mely tartalmazza azon kardinális dispoziciókat, a melyek a momentán feladatok megóvásához szükségesek. Egy ideiglenes, rendkívüli rendszabályról van szó, a melynek hatálya *megszűnik*, mielőtt eléretett a konkrét cél, a melynek érdekében arra szükség van. *Hatályát legfőbb egy évre véli kiterjeszhetőnek.* Az indítvány felsorolja azokat a tárgyakat, a melyek elintézésére hatálylyal bír ez az indítvány. A mint azon tárgyak, a melyekre vonatkozólag e határozat megbozátik, elintéztettek, — ez a határozat hatályát veszti. Ezen határozatok: *Az ujoncozásra vonatkozó javaslatok*, a létszám megállapítása, az ujoncjutalék megajánlása, a *költségvetéssel kapcsolatos dolgok*; továbbá azok a provizorikus természetű *pénzügyi és közgazdasági törvények*, a melyek már szintén elkésztek és a melyekre szükség van, a *horvát provizorium* és az *Olaszországgal kötendő kereskedelmi szerződés.* Tehát *sem a kiegyezést*, se a végleges kereskedelmi szerződéseket a rendkívüli házszabályok alatt keresztülvieendőnek *nem tartja.* Hozzáartozik végül ennek hatályához azon *végleges házszabálytervezet* kidolgozása, a mely biztosabb és jobb alapokra volna hivatva fektetni a magyar parlamentárizmust.

Kijelenti, hogy a határozati javaslat szövegét és indokolását csak akkor fogja közölni, ha az a Házban előterjesztetik. Az illendőség parancsának engedelmessékedik. Majd így folytatja:

— Nagy és nehéz küzdelemnek megy a párt elébe; azonban én nem akartam meglepetést, hanem azt, hogy kellő fővilágosítsam a közvéleményt, mielőtt a Ház határozatát provokálnám. Kérem a pártot, hogy a küzdelemben kövessen; és főtartom azt a meggyőződést, hogy *tán egy hosszú életen át nincs alkalom oly szolgálattal tenni a hazának, mint most.* (Hosszszantartó, lelkes éljenzés.)

Konkoly-Thege Miklós a párt tagjai nevében üdvözölte a minisztert, biztosítván őt a párt rendíthetetlen bizalmáról.

Ezzel a konferencia bevégeződött.

Az előterjesztés hatása.

A miniszterelnök beszédjének mély hatása volt. *Fodmaniczky*, az ősz pártelnök valóságos könyekre fakadt meghatottságában. *Andrássy Gyula* gróf kijelentette, hogy *mindent aláír, a mit a miniszterelnök mondott*, de attól tart, hogy az obstrukció súlyos akadályokat fog gördíteni a miniszterelnök tervei elé.

A pártértekezlet eredményét az ellenzéki pártok a késő éjjeli órákban tudták meg. A Kossuth párt tagjai elég higgadtan fogadták a hírt; a Szederkényi pártiak kijelentették, hogy nem hagyják magukat terrorizálni és tovább obstruálnak.

Tisza István gróf indítványát a Házban *szerdán* fogja előterjeszteni és megindokolni, ha addig az ujoncjavaslatot meg nem szavazzák.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi egy- és kétfogatu bérkocsitulajdonosok ipartársulata, tegnap az ipartestület kistermében tartotta meg tisztújító közgyűlését. Az iparhatóság képviselőjében *Maszig Emil* rendőrhadnagy volt jelen. A tagok nagyszámban jelentek meg és élénk érdeklődést tanúsítottak. A tisztújítás eredménye a következő: elnök lett: *Szeberényi Gyula*, titkár: *Sárga Károly*, alelnökök: *Kertész István*, *Buzy Lajos*. Választmány: *Jankovits György*, *Burger János*, *Dusán Miklós*, *Tary József*, *Dobos József*, *Nagy Mihály*, *Konkoly János*, *Mogyeri István*, *Bartók Mihály*, póttagok: *Csanádán István* és *Buha János*. Pénztárnok: *Forgó Sándor*. Számvizsgálók: *Grünwald Márton*, *Alegya József* és *Békésy Gyula*. A lelépett vezetőségnek a közgyűlés jegyzőkönyvileg köszönetet szavazott működésükért.

(*) A tisztviselői kör ülése. Az állami tisztviselők országos egyesületének vidéki köre Aradon folyó év március hó 7-én d. u. 5 órakor a főreáliskola tanári tanácskozó termében (földszint, főbejárattól balra) rendkívüli ülést tart. Tárgysorozat: 1. A kedvezmények nyújtására érkezett ajánlatok. 2. Egyéb indítványok. *Kosinszky Viktor*, társelnök. *Schweigert Péter* ellenőr, h. titkár.

(*) Az aradi kereskedő ifjak betegsegélyző egyeslete évi közgyűlését f. hó 13-án, vasárnap délelőtt 11 órakor tartja meg a felső kereskedelmi iskola dísztermében.

(*) A magyarországi vas- és fém munkások központi szövetségének aradi helyi csoportja folyó hó 6-án délután fél 3 órakor, a színházi sörccsarnokban szórakoztató és tanulságos felolvasást tart, melyre a szaktársakat, valamint a közönséget ezuton is meghívja a vezetőség.

(*) Névtelen asztaltársaság szombaton este nyolc órakor *Porczán Lajos* Magyar Király vendéglőjében rendes havi összejövetelét tartja. Az elnökség.

A belügyminiszterium sikkasztója

(Kádár Kálmán elítéltek.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 4.

Kádár Kálmán segédhivatali igazgató, a belügyminiszterium százezer koronás sikkasztója, a löversenyek hőse, aki egy lóra öt-tíz-ezer koronát is rakott, ma délelőtt került bírál elé, hogy számot adjon bűnéiről, amelyet múlt év november 18-án maga egy kuszált írsu levélben tudatott *Horváth Emil* miniszteri tanácsossal.

Ezen levélben *Kádár Kálmán* igazgató töredelmesen beismerte, hogy 1903. év április és november hónapjai közötti időben a hivatalánál fogva a posta és egyes magánfelek által kezéhez letett pénzösszegekből 105.000 koronát elsikkasztott.

A belügyminiszterium följelentésére *Kádár Kálmán* a rendőrség nyomban letartóztatta. Kihallgatása alkalmával töredelmesen beismerte bűnét s elmondotta, hogy az elsikkasztott pénzt a löversenyen játszotta el. A sikkasztást 1903. évi április havában kezdte meg s áprilistól szeptemberig az elsikkasztott összeg alig tett ki egy pár ezer koronát. Ezt is kisebb tételekben tulajdonította el. Annál rohamosabban s nagyobb összegeket sikkasztott el 1903. szeptember havában, a bécsi őszi versenyek idején. Ekkor két tételben 20.624 korona 16 fillérnyi és 80435 korona 56 fillérnyi összeget sikkasztott el. Október havában 1572 korona 69 fillért, végül november hóban 2000 koronát tulajdonított el.

Ezen összegekből pótolta a szeptember haváig elsikkasztott kisebb tételeket. A sikkasztást úgy követte el, hogy a postáról és a felektől átvett pénzösszegeket az általa vezetett pénznaplóba bevezette ugyan, de, a mint az kötelessége lett volna, az illető összegeket letétnapló mellett az nap nem szállította be az állampénztárba.

A királyi ügyészség *Kádár* egy rendbeli folytatólagosan elkövetett sikkasztással vádolta. A tárgyalást ma tartotta meg a budapesti büntető-törvényszék.

A tárgyalást *Oláh András* elnök fél tíz órakor nyitotta meg. *Kádár Kálmán*, a vádlottat két börtönőr vezette be. Apró, igénytelen alak, meggörnyedve jött be a terembe.

Kihallgatása során a többek között ez a párbeszéd folyt le közte és a vallató elnök között.

— On a löversenyek miatt keveredett adósságba?

— Részben. De másért is. Segítettem családomat: szüleimet, özvegy nővéremet, bátyámat s egy ideig Párisban élő öcsémet is, akitől azonban később én kértem segélykölcönt, mintegy 12000 francot.

— Mikor keveredett ön adósságokba?

— A kiállítás évében. A löverseny veszteségeimhez hozzájárult még a rokonok tömeges látogatása a kiállítás évében.

— Mennyi volt a legtöbb adóssága?

— 7—8000 frt.

Kádár a sikkasztások minden tételét beismerte s azt mondta, hogy mind a löversenyen vesztette el.

— Mind ott hagytam. Ezen összegekből még egy krajcárt, még egy szivart sem vettem. Mind elvesztettem a löversenyen.

— Uri módon élt legalább?

— Dehogyn! Nyomorogtam.

— Fakkerezett?

— Nem. Talán egyszer-kétszer mentem ki egyfogaton a versenyekre a hivatalból. Ezt is azért tettem, mert nem akartam hivatalos teen-

dőimet elmulasztani. Folyton izgatott voltam benn a hivatalban, mert félttem, hogy rájönnek bűnömre, hogy a gyanút eltereljem, szorgalmasan kellett dolgoznom.

— Hogyan sikkaszthatott ilyen horribilis összeget?

— Nem volt ellenőrzés s mint irattári főnök és letétpénztári kezelő, évente két milliót is kezeltem.

A bíróság *Kádár Kálmán* négy évi fegyházra hat évi hivatalvesztésre és a kár összegének megtérítésére ítélte.

MULATSÁGOK.

(=) Az aradi vasasok mulatsága. Az aradi vaskereskedők és alkalmazottak kik egyesülésében a „vasasok” címet vették fel, holnap március hó 5-én este fél kilenc órakor a Központi szálló nagytermében az aradi kereskedők nyugdíjalapja javára zártkörű táncestélyt rendeznek. A mulatság a rendezők buzgólkodása folytán szép sikerrel kecsegteti a résztvevőket.

(=) A turista piknik. Az Aradi Turista-Egyesület f. hó 5-én, szombaton az ipartestület helyiségében tartandó piknikjére a rendezőbizottság teljesen befejezte előmunkálatait. A mulatság fényes sikerét biztosítja első sorban a résztvevők jelentékeny száma (több mint 30 család és 60 fiatalember), másodsorban, amaz önzetlen buzgalom, melyet a rendezőbizottság tagjai kezdettől fogva kifejtettek és a legnagyobb hálára kötelezték az egyesületet. Az egyesület igazgatósága felkéri a rendezőbizottság tagjait, hogy a künnlevő aláírási leveket sziveskedjenek még az estély ideje előtt az egyesület helyiségében (felsőkereskedelmi iskola épületében) átadni és munkájuk eredményéről jelentést tenni.

Szélhámos ügyvédjelölt.

(Kálmán Mihály dr. újabb szereplése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 4.

Két éve van idestova, hogy véget ért az aradi szereplése dr. *Kálmán Mihály* ügyvédjelöltnek. Ezt a szereplést pedig több aradi ügyvédi iroda pénztára érezte meg, a melyeket *Kálmán* jelentős összegekig megkárosított, azután eltűnt Aradról.

Különböző uri passziók révén keresett föltűnést a szőke bajszu, elegáns ügyvédjelölt. Egyik szenvedélye a lovaglás volt, a mely sok pénzét emésztette föl. A szerénytelenségben is meglehetősen rekordot ért el. Sűrűn hangoztatta, hogy neki két doktori diplomája van: jogi és filozoféri, — holott ma sincs bebizonyítva, hogy egy is volt. Legelőször egy aradi ügyvédnél körübelül 500 koronát, a melyet bíról letétbe kellett volna helyeznie, elsikkasztott. Az ügyvéd, miután *Kálmán* erősen fogadkozott, hogy az összeget meg fogja téríteni, s azt meg is kezdte törleszteni, nem tett ellene följelentést.

Utoljára *Kell Lipót* dr. aradi ügyvédnél volt, a kinek hamisított nyugtájával 1600 koronát vett föl a letétből. E miatt fel is jelentették, vád alá is helyezték, de Aradról elillant és nem lehetett neki a végzést kézbesíteni. Az aradi kir. törvényszék elfogató parancsot adott ki ellene.

Ez azonban nem akadályozta meg *Kálmán Mihály* abban, hogy másutt ugyanazt kezdje el, mint Aradon, sőt még nagyobb sikerrel. Ezen újabb dolgai révén foglalkoztatja ismét a bíróságot, s ezekről a következőket jelentik:

Még tavaly nyáron történt, hogy dr. *Valkányi Lajos* kolocsaí ügyvéd, jogtudor irodavezetőt keresett, a mire a budapesti ügyvédjelöltek egyesülete elnökségének megleghangu ajánló levelével nála egy dr. *Kálmán Mihály* nevű jelölt mutatkozott be, kinek elegáns fellépése és

kitűnő modora annyira megtetszett az ügyvédnek, hogy nyomban alkalmazta. Kalocsára érve az ügyvédjelölt, egyes kifogásokban tudta elhatalasztani kamarai bejegyzési igazolványának bemutatását, később benyújtotta ugyan a bejegyzési kérvényt, főnöke ellenjegyzésével, de az okmányok abból hiányoztak.

Időközben annyira meghódította a város intelligenciáját, hogy a legelőkelőbb házakba lett bejáratos és nem volt urház, hol nélküle esett meg volna a mulatság, sőt már csak napok kérdése volt, hogy a város egyik legszebb és legvagyonosabb leányával jegyet váltson. A szélhámosnak a véletlen vetett hirtelen végett.

Történt ugyanis, hogy az ügyvédszemélyesen jelent meg a járásbírósnál, hol az igazgató csodálkozva kérdezte tőle, hogy talán az ex-lexre való tekintetből nem ragaszt bélyegeket beadványaira és figyelmeztette, hogy a leletek máris sok száz koronára rugnak. A elképedt ügyvéd rögtön felelősségre vonta irodavezetőjét, aki azonban nagy hangon tiltakozott a sikasztás gyanúja ellen és azzal védekezett, hogy ez feledésből történhetett csak meg és ígérte, hogy rendezni fogja a bélyegek dolgát. Az ügyvéd azonban ennek dacára felmondott az irodavezetőnek.

Az ügyvédnek másnap Budapesten lévő dolga, váratlanul táviratot kapott, melyben sürgősen hazahívják. Otthon értesítették, hogy az irodavezető éjjel-nappal bejegyzéseket tesz irodai könyveibe; csakhamar meggyőződött róla, hogy oly összegeket könyvelt el a bevételek közt, melyeket nem szolgáltatott be, hanem egyszerűen *elsikkasztott*. Hozzájárult, hogy most már a falvakra bejöttek az ügyvéd kliensei és követelték pénzüket, melyeket tudomásuk szerint adósaik már megfizettek, mily nagy volt azonban az ügyvéd meglepetése, mikor ezeken felül arról is értesült, hogy az irodavezető ur klienseivel váltokat is iratott alá, melyeket a kalocsai bankoknál leszámoltattatott.

Az ügyvédjelölt, ki ismeretségét alaposan kihasználta, érezvén, hogy lábai alatt mint inog a talaj, hirtelen megugrott és csak most kezdtek kutatni multja után. Csakhamar kitudódott, hogy hasonló módon károsította meg Kommer Elek dr. kaposvári ügyvédet, dr. Kell Lipót aradi ügyvédet.

Tegnapelőtt érkezett Kalocsára *Rozgonyi* törvényszéki jegyző címére egy levelezőlap, melyben Budapestről fűzőli. Erre a megkárosított ügyvéd rögtön Budapestre jött és feljelentette az esetet a rendőrségnél, hol kitűnt, hogy Kálman Mihály neve már előfordult a bűnügyi lajstromban. Kiderítették azt is, hogy a budapesti ügyvédi kamaránál soha sem volt bejegyezve, hogy az ország több városában és így Miskolcon, *házasági szédélgetést* is követett el. Megfordult Fiumében is, hol szintén tömeges csalásokat követett el. Elfogatása iránt meg-történtek az intézkedések.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szombat: *Kereszt jelében*, dráma (Páratlan bérlet.)

Vasárnap: Délután: Postásfiú és a húga, bohózat. Este: Vándorlegény, operette. (Páros bérlet.)

A kereszt jelében.

(Történeli korrajz 9 képben. Barret Wilson után színre alkalmazta: Bobrman Riegen. Zenéjét szerelte: Rose William. Fordította: Komor Gyula. Első előadása az aradi nemzeti színházban 1904. március 4-én.)

Azoknak az uraknak neveit, akik a színlapon a szerzők mellett mint rendező és kar-nagy szerepelnek, el lehet hagyni, de ideve-hetni Sienkiewicz Henriknek, a *Quo vadis* írójának nevét, — s kizárni, hogy ehhez a darabhoz

épen öt urnak van köze. Szinte furcsa, hogy ennyi tudós-asszony között nem vezett el a csemete. Azonban sántít ez a hasonlat, amennyiben *A kereszt jelében*, egy emberélet szempont-jából, jó néhány évtizeddel elhagyta a csecse-mőkort. A darab a „*Quo vadis*” című regényen épült föl, egy olyan irodalmi munkán, amely csak jó darabnak szolgálhat alapul. A dráma írói, akármennyien is vannak itt, nem rontot-tak Sienkiewicz munkáján. „*A kereszt jelében*” szcenikáját, az anyag színpadi elrendezését méltónak lehet nevezni a szülőanyjához.

A keresztény hit hajnalának korában ját-szik a darab, a hajnalnak azon a szakán, ami-kor a fölkelő nap világa csak mint szürkület kezd derengeni az emberiség történetének egén. A legelső keresztények szenvedése egy fiatal lánynak: *Merciának* (Aranyossy Jancsi) életébe van elhelyezve, az új hit terjedése pedig egy előkelő rómainak, *Marcusnak* (Simon Jenő) megtérésébe. Ez a harc a tömeg-mozgalmak hatásán kívül a két szereplőnek szerelme és szenvedése következtében lesz a darabban elő-sen drámai. Hatalmas, istenes eszmék küz-denek itt egymással, s a kereszténység győ-zelme a két főszereplő történetében eszményi-képen van szimbolizálva.

Hát ilyen körülmények között lehet-e *A kereszt jelében* más, mint legmagasztosabbja a történelmi színműnek? Minden szava a lel-künk tisztaságához szól s bizony a Mercia mondásai, azok az egyszerű, nemes szavak, azok a tiszta, szép érzelmek, egy-egy templo-mi imádsággal érnek föl. Sőt talán még ennél is többet: avval az imádsággal, amelyet az em-ber nem könyvből olvas, hanem csak gondo-latban szokott elmondani, mikor egyedül van a csupa nemes lelkével, a csupa tiszta gondo-lataival.

Ehhez a darabhoz csak jó előadás, csak kifogástalan rendezés lehet való. Mondhatnánk olyan, mint amilyen az aradi bemutató volt, ugy az egyes szereplők jáéka, mint az össz-előadás tekintetében. A két főszerepet *Aranyossy Jancsi* és *Simon Jenő* játszták. Aranyos-sy Jancsi játékaról ebben a szerepében is csak ismételnénk azt a sok dicsőretet, amelyet ez a kiváló művész eddig kiérdemelt. A lélek tisztasága, a szív legszebb érzése, a legigazabb hit áradt a szavaiból, s ha lehet szépen írt szavakat a kimondással még szebbé tenni, ak-kor ez a szerep, bár nem egészen illett a mű-vésznek szerepkörébe, csak Aranyossy Janká-nak való.

Nagyon szívesen irunk jót ma *Simon Je-nőről*, aki ittélte óta ma játszott először jól. Mégpedig, ha tekintetbe vesszük, hogy a sze-repébe szinte beugrott, nagyon jól. Végig kel-lene dicsérnünk az egész színlapot, ha minden-kiről szólnánk, aki megérdemli a dicsőretet. Különösen ki kell emelnünk azonban a *Szilasy Juiska* játékát, aki ma este igen erős drámai szerepet játszott meglepő erővel s elsősorban kifogástalan drámaiassággal. *Gazdy Aranka*, *Fóti Frida*, *Göde Aranka*, továbbá *Békés, Mari-kázy és Bónis* egészítették ki az előadást olyan elsőrendűvé, amilyen tényleg volt. A rendezé-sért *Polgár Sándor* érdemel különös dicsőretet.

A darab zenéjéről azért érdemes szólni, mert van benne egy zsolozsma, amely főleme-lően magasztos és szép. (a.)

* *Zilahy köszönete.* *Zilahy Gyula*, az Aradi Nemzeti Színház igazgatója a következő nyi-latkozatot küldötte be hozzánk:

Nehéz és sulyos napok hatása alatt kellett hosszú ideig élnem, mikor azt kellett tapasztalnom, hogy a legameresebb intencióim félre értettek, törekvésem és iparkodásom szinte-

sége kétségbe vonatott, az én és társulatom működése a sárba tiportatott.

Már-már kétségbeestem a csapások alatt, már-már lenyűgözve láttam művészi ambició-mat, megbénítva működési kedvemet; midőn a nagyérdemű közönség legutóbbi fellépése-met felhasználta arra, hogy személyem és működésem irányában elismerésének kifeje-zést adjon. A lidércnyomás alól felszabadult a lelkem, egy édes érzés fogta el szívemet és elfeledtem minden szenvedést, méltatlan-ságot, alaptalan bánatokat és előtört az a megnyugtató érzésem, hogy az őszin'e, ko-moly törekvés mégis csak megtalálja jutal-mát.

Ezt a boldogító tudatot a nagyérdemű kö-zönség adta meg nekem. Ezért ezután óhaj-tok legforróbb, legőszintébb köszönetemnek kifejezést adni és viszonzásul azt a komoly ígéretet tenni, hogy fokozott buzgalommal, megfeszített törekvéssel csak az lesz minden ambició-m, hogy közönségem magas igényeit kielégíthessem, hogy az aradi nem-zeti színháznak magas nivóját fentartsam, lehetőleg emeljem.

Magamat a nagyérdemű közönség szíves jóindulatába és további pártolásába ajánlva, maradtam kiváló tisztelettel

Zilahy Gyula,
színgazgató.

* *Paulay Erzsébet vendégjátéka* A budapesti Nemzeti színház nagytehetségű ifjú művésznő-je, akit már előnyösen ismer az aradi közönség, a jövő héten több estén át tartó vendég-szereplésre jön le Aradra. *Paulay Erzsébet* há-rom legjobb szerepét fogja eljátszani.

* *A Kleopatra* jövő héten sorra kerülő pre-miérje felé fordul most a színházlátogató kö-zönség érdeklődése. Verő György operettje ki-váló talentumos munka és szép sikert jósol-nak neki.

Rendfőnök és áldozó-pap.

(Viszoly az aradi rendházban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 4.

Az aradi minorita rendháznak egy belső ügyéről beszélnek néhány nap óta a városban. A konfliktus a rendfőnök és egy áldozópap kö-zött tört ki, s azzal végződött, hogy az áldozó-pap, aki különben az aradi rendháznak egyik legszimpatikusabb, társadalmi körökben kedvelt tagja volt, *megvált a rendtől*. A kínos ügynek ez a története:

Csak A. Cirjék minorita rendfőnök bizonyos okok miatt haragos viszonyba került egy aradi állami tisztviselővel, aki hír szerint haragjában kellemetlenségeket készült csinálni a rendfő-nöknek, sőt bizonyos leleplezések közzétételé-vel is fenyegetőzött.

Az elmúlt esték egyikén az illető ur több minorita és egynéhány polgári ember társasá-gában volt együtt. Beszéd közben sor került a rendfőnökről is, különösen a nemrégiben törté-nt hírlapi polemiák kapcsán. Többben a jelen voltak közül elítélték Csák eljárását, mások meg egyéb tekintetben kritizálták.

A társaságban volt *Wlassics Géza* Anasz-táz, minorita áldozár is. Ugy látszik, ez a do-log fülébe jutott Csáknak, aki másnap reggel, mise előtt, a templom felé vezető folyosón ma-gához szólította *Wlassicsot*.

A rendfőnök ekkor *Wlassicsot* több tanu hallatára felelősségre vonta, hogy *mért szövet-kezik az ő ellenségeivel*, s — be sem várva vé-dekezését — *durva, becsmérő szavakkal illette és leszidta a fiatal papot*.

A sulyosan megsértett pap erre elhagyta a rendházat, ma pedig egy levélben *elbocsátását kérte a rend kötelekéből*. Az elbocsátás a rend-

főnökiek joga, s ha ő megtagadná, a rendnek Rómában lakó generálisától lehet kérni.

A szerzetes levelét Avarfy Ferenc vitte Csák úriék rendfőnököknek. Csák kijelentette, hogy szerzetest hajlandó elbocsájtani, s nyomban ki is állította az erről szóló elbocsájtó levelet.

Wlassics kilenc éven át volt tagja a minorita-endnek, s ennek az időnek legnagyobb részét Aradon töltötte. Most, a legközelebbi napokban eltávozik innét, s valamelyik egyházmegyében világi pap lesz. Távozását Aradon, ahol mindenütt kedvelték a rokonszenves, jeles tudású fiatal papot, nagy sajnálattal fogadják.

Egyik munkatársunk ez ügyben felkereste Wlassicsot, aki azonban kijelentette, hogy az ügyről, amelyet befejezettnek tekint, nem hajlandó nyilatkozni.

Az aradi színház ügyei.

(Az új gárda. — A szerződés megváltoztatása. — A pályázat kiírása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 4.

A város teljes hatalmu szinügyi bizottsága ma délután négy órakor ülést tartott, amelyben komoly ügyeket tárgyaltak. Ezt azért szükséges külön hangsúlyoznunk, mert a tárgyalás során olyan indítványok mentek határozatszamba, amelyek alkalmasak arra, hogy az aradi viszonyokat kissé komikus színben tüntessék fel. A szinügyi bizottság ma irodalmi és művészeti fórummá nőtt, eltekintve attól, hogy mai tanácskozása a közérköles védelmének és a felnőttek oktatásának jelében folyt le. Holott ennek a bizottságnak a tulajdonképeni feladata az lenne, hogy a szinigazgatónak ne kösse meg kezét-lábát, hanem adjon teret neki művészi ambíciójának és a közönség izlésének kielégítésére és támogassa ezen igyekezetében. Ha a közönség frivol darabokat akar, meg kell adni a kívánságát; előbb-utóbb ugyis belecsömörlik. De hogy a bizottság lángpallossal odaálljon az aradi nemzeti színház paradicsoma elé és kitiltsa onnan a francia vigjátékirókat, ugyanekkor pedig a hátsó ajtón bebocsássa a Népszínház ép oly erkölcsi nivón álló operettjeit: hát ez mulatságos dolog. Az erkölcsösztörténeti, aki bizonyos esetekben behunyja a szemét, s emellett azt hiszi, hogy az erkölcs meg van mentve, ez ismétlődött a szinügyi bizottság mai ülésén.

(Az új társulat.)

Institóris Kálmán polgármester megnyitja az ülést és felolvastatja a szinügyi bizottság tagjainak az igazgató által 1904—905-re beterjesztett névsorát: Kéri Zilahyt, hogy az új tagokat bemutassa, mielőtt Makóra menne? Zilahy Gyula igenlő felelete után Avarfy Ferenc kér szót.

Avarfy Ferenc: Egyik budapesti lapban olvastam, hogy Zilahyné Singhoffer Vilma elszereződött a Népszínházhoz. Kérde, igaz-e ez, vagy sem? Ha igaz, miért veszi fel az igazgató az 1904—905. évi szerződött tagok névsorába?

Zilahy Gyula: Zilahy az aradi nemzeti színház szerződött tagja, a ki itt le fogja játszani a maga szerepeit. Hat-nyolc estén fog fellépni egy hónapban. Hogy ezenkívül a Népszínházhoz is szerződött, azt nem lehet kifogásolni.

Mülek Lajos dr.: Csak egy opera-énekesnő lát a névsorban. Egy énekesnővel nem lehet operát előadni. A névsort különben nem

ismeri el 1904—905. évi névsornak és követeli, hogy az igazgató augusztusban mutassa be a társulat téli névsorát.

Zilahy Gyula kijelenti, hogy a mint a névsor végén meg is jegyezte, még egy énekesnővel most folytat tárgyalásokat. Jelezte azt is, hogy társulatát a névsorbéli tagokon kívül újakkal is fogja erősíteni. A téli névsort pedig már júliusban be fogja mutatni.

A bizottság ezután a bemutatott névsort tudomásul vette.

(A hivatalos színház.)

Institóris Kálmán, miután elérkezett az ideje, hogy a színház pályázatának kihirdetéséről gondoskodjunk, a pályázati hirdetmény alapját képező szerződés pontjainak megváltoztatása kerül sorra.

Edvi-Ilés László: Mielőtt ennek tárgyalásába a bizottság belekezdené, indítványt tesz. Utóbbi időben ijeszten látjuk a színházféntartó városok és a szinigazgatók közti ellentéteket mindenfelé kiélesedni. A városok azt hiszik, hogy a színház nem szabadra bocsájtott üzleti vállalkozás, hanem kulturális, izlésfejlesztő intézmény. Az igazgatók ezt valamennyien naivságnak tartják. Tekintettel erre és szinművészetünknek az utóbbi időben tapasztalható hanyatlására, azt vől, hogy a színház más alpra fektetendő s a szerződéses viszonyt félretéve, bízzák a színházat egy a város által fizetett, s a városnak felelős művezető igazgatóra. Gyakoroljon a város a műszaki vezetésre intenzívebb befolyást. Ha a közönség frivol darabokat kíván, nekünk arra kell gondolni, hogy a nép erkölcsé és izlése ne fajuljon el. Ajánlja, hogy fontolják meg indítványát.

Avarfy Ferenc nem pártolja ezt az indítványt, mert emlékszik, hogy mikor körülbelül ilyen alapon kezelték a színházat, óriási deficit volt a dolog vége. Majd nem skandalummal végződött a városi kezelés. Még a jegyekre is ráfizettek. (Ellentmondások.)

Mülek Lajos is ellenzi az indítványt, amely szerinte hosszas, egy-két évre terjedő tanulmányozást igényel.

Edvi-Ilés személyes kérdésben szólal fel. Ezután Institóris Kálmán kijelenti, hogy az indítványt ma kihivhatatlannak tartja a város pénzügyi helyzete miatt. Kéri, hogy térjenek át a szerződés pontjainak tárgyalására.

A bizottság egyhangulag magáévá tette ezen álláspontot.

Edvi-Ilés László indítványozza, hogy csak egy évre kössenek a szinigazgatóval szerződést. Institóris Kálmán ellenkező értelmű felszólalása után a bizottság kimondja, hogy három évre kötik meg a szerződést.

(A szerződés módosítása.)

Ezután áttértek a szerződés pontjainak megváltoztatására.

Edvi-Ilés László indítványozza, hogy vegyék be az erkölcs szempontjából a szerződésbe, hogy az igazgató a m. kir. Operaház, a Nemzeti Színház és a Népszínház műsorából bármely darabot felülvizsgálat nélkül előadathasson; más színházakban szinrekerült darabok előadásához a szinügyi bizottság engedélye kell. Ha az igazgató mégis előadna ilyen darabot, annak betiltása csak birtokon kívül legyen felelősséget.

Ezt az indítványt elfogadták.

Mülek Lajos dr. kifogásolja, hogy a szinészek rögtönöznek, és rossz helyen jönnek a szinpadra. Ha az igazgató nem bünteteti meg az ilyesmit, őt kell megbírságotni. Zilahyt támogatja, mert tévedésbe ejtette a főispánt azzal, hogy a vidékről Budapestre szerződött tagokat nem bántja a szinészegyesület. Ez nem áll. Maga Somló Sándor, a Nemzeti Színház direktora és Be-

zerédy miniszteri tanácsos, a miniszterium szinügyi osztályának vezetője cáfolta ezt meg.

Egy későbbi pontnál Varjassy Lajos indítványozza, hogy a társulat tagjai kizárólag Aradra szerződjenek. Edvi-Ilés László annak a kimondását kéri, hogy a szinigazgató felesége ne lehessen szerződött tag, mert akkor nem hagyja érvényesülni a hasonló szerepkörben működőket.

Avarfy Ferenc szerint ezt nem lehet kimondani, mert esetleg az illető nagy művésznő lehet. Legfeljebb, ha nem felel meg, akkor kifogásolható.

A bizottság elvetette Edvi-Ilés indítványát.

Institóris Kálmán felszólalása után a Varjassy Lajos indítványát sem fogadták el.

Edvi-Ilés László indítványozza, hogy a szinügyi bizottság által kifogásolt tagok leszállított fizetés mellett se legyenek alkalmazhatók a kifogásolt szerepkörben.

Ezt elfogadták.

Mülek Lajos dr. indítványára beveszik a szerződésbe, hogy aki a szerep szövegéhez nem tartozó rögtönzést enged meg magának, azt az igazgató tartozik a színházi törvényszék elé állítani. A bizottság még ezt is elfogadta.

(A pályázat kiírása.)

Institóris Kálmán: Miután ezen szerződés alapján ki kell írni a pályázatot, ezt pályázati hirdetmény formájába kell önteni. Ezt a munkát magára vállalja. Kérdés, hogy mikorra kell a pályázatot hirdetni?

Rövid vita után elhatározta a bizottság, hogy a pályázatot május elsején fogja kihirdetni. A kihirdetés az aradi napilapokban, és a szinügyi egyesület hivatalos lapjában fog megjelenni. Egyéb tárgy nem lévén, az elnök az ülést be-rekeszti.

Az ülésen jelen voltak: Institóris Kálmán elnök, Avarfy Ferenc, Andrányi Károly, Angel István, Edvi-Ilés László, Kabdebó János, Mandl Vilmos, Mülek Lajos, Reichner Károly, Sarót Domokos, Varjassy Lajos, Zilahy Gyula.

HIREK.

— A biblia ünnepe Aradon. A britt és külföldi bibliatársulat fennállásának századik évfordulóját vasárnap március 6-án, délelőtt tíz órakor az aradi református templomban is megünnepelik, a jelzett órában tartandó hálaadó istentisztelettel. E napon lesz száz éve azon nevezetes eseménynek, hogy a Bibliatársulat az 1804. évi márciusban Londonban megalakult, mely társaság azóta közel 400 különböző nyelven adta ki a bibliát, vagy ennek egyes részeit. A magyar bibliát is ez a társulat adja ki s árusítja, rendkívülinek mondható olcsó áron. Most a századik évfordulón százados alapot óhajtanak létesíteni, melyből főleg a vakok számára fognak bibliákat kiadni domboru betűkkel. Az ünnepen befolyó perselypénzek az egész magyar ref. egyházból a százados alapra fognak elküldetni. Ez ünnepélyre ugy a hivatkozott, mint a nagy közönséget tisztelettel meghívja az ev. ref. lelkesi hivatal.

— Khuen-Hédervary esküje. Khuen-Hédervary Károly, a király személye körüli miniszterium vezetésével Tisza István gróf miniszterelnök már megbízott, budapesti tudósítónk távirati jelentése szerint jövő héten Bécsbe utazik, hogy a király kezeibe miniszteri esküjét letegye.

— Papp püspök és a Victoria. Papp I. János aradi román püspök, a ki mint szentszéki ülnök az aradi Victoria takarékos és hitelintézetnek igazgatósági tagja volt, miután püspöki állásával ez összeférhetetlenné vált, leköszönt az igazgatósági tagságról és ezt megleghangu

levélben hozta az intézet tudtára. A Victoria igazgatósága a napokban tartott ülésén sajnálattal vette ezt tudomásul, s az ülés után küldöttéleg jelent meg a püspöknél. Itt Csorogár Román, az igazgatóság alelnöke megköszönte azt a támogatást, a melyet a püspök mint az intézetnek közel tíz éven át igazgatósági tagja kifejtett és kérte további jóakarát. Papp püspök erre melegen válaszolt; ismeri, ugymond, azt a közigazdasági hivatást, a melyet az intézet betölt, s azt továbbra is támogatni óhajtja. A püspök lemondásával megüresedett helyet a március 13-án tartandó közgyűlésen töltik be.

— **Waldersee tábornok haldoklik.** Berlinből jelentik, hogy a kínai háboruban részt vett európai csapatok főparancsnoka Waldersee tábornok súlyos beteg. Tegnap óta agónizál; orvosai minden reményről lemondottak.

— **Asztalos Sándor érdemrendje.** Szabadságharcunk kiváló hőseinek, Asztalos Sándor honvéd őrnagynak katonai érdemrendje az aradi ereklje muzeum birtokába jutott. Zilahy Gyula színgazgató figyelmeztette muzeumunk elnökségét, hogy Asztalos katonai érdemrendjét a Kisvárdán élő Somogyi Rezső 48-as honvédfőhadnagy őrzi. A muzeum elnöksége Somogyi főhadnagyot levélben kérte fel, hogy az Aradot oly közletről érdeklő erekljét az aradi ereklje muzeumnak adományozza. Somogyi főhadnagytól a következő válasz érkezett:

Egy évtizeddel ezelőtt vidékünk nagybirtokosa Czöbel Imre ur azon megtisztelő bizalommal nyújtotta őrizetem alá az 1849. évi február 8. honvédőrnagy Asztalos Sándor honvéd-érdemrendjét, hogy azt gondosan eltéve az aradi ereklje-muzeum részére küldjem fel. Czöbel Imre ur 1849-ben mint menekülő vendégét tisztelte Asztalos Sándor urat házában Anarcon; végbucsuzásnál a következő szavakkal nyújtotta át érdemrendjét Czöbel Imre urnak:

— En nem vagyok és nem leszek képes ezen irányomán nyilánított vendégszeretetét másképp megköszönni, mint az aradi szolgálomért jutalmul kapott érdemrendnek melőszágod kezébe emlékül való letéteményezése által. En most Svájcba megyek, valószínűleg végbucsu veszok. Ejen a haza!

Asztalos Sándor ur Svájcban egy örökké sajnálatos párbajnak lett áldozata. Amidőn ezen érdemrendet átnyújtani szerencsém van, vagyok mely tisztelettel és hazafuul üdvözléttel Somogyi Rezső s. k. magánzó, volt 1848—49. évi honvéd hadseregben főhadnagy. Kisvárdán, 1904. március 1.

Az érdemrend egy ötkoronás nagyságnak megfelelő ezüst b. bérkoszoru, amelynek belső területén az aranyból készített hármás bér és kettős kereszt van elhelyezve. Az érdemrend egy 12 cm. hosszú zöld szegélyű piros ripsz selyemszallagra van erősítve. Az érdemrend üvegelt ráámában elhelyezve, az ereklje muzeumba látható.

— **Arad szabályozása** Az Arad város szabályozási terveinek megállapítására kiküldött bizottság ma délután három órakor ülést tartott. Varjassy Lajos helyettes polgármester, a bizottság elnöke előterjesztette az aradi zsidóhitközségnek a Bocskay-téren létesítendő iskola építhetése iránti kérelmét. Nachtnébel Odön műszaki felvilágosításai után Varjassy Lajos azt indítványozza, hogy amennyiben a terv a mérnöki hivatal által megállapított szabályozási vonalnak megfelelő, adják meg az engedélyt. Nesnera Aladár és Edvi-Ilés László felszólalásai után Boros Vida kifejti, hogy vigyázni kell, hogy a szabályozási tervvel ellentétben lévő építkezést most már ne kezdhesse meg. — Ezután elhatározzák, hogy a Bocskay-tér, a Szent Péter-tér és a Szarvas-utca egyenes vonalban szabályoztatik, még pedig úgy, hogy idővel ez a tíz méter szé-

les utvonat a Hasszinger utcáig meghosszabbíttassék. A szabályozásba beleesik a Bocskay-térből és a Reinhart-féle telekből egy darab. — A zsidó hitközség kérését teljesítik, azzal, hogy az építkezés a mostani utvonaltól bizonyos távolságra történjék, nehogy a végleges szabályozásnál beleessék a szabályozási vonalba. — Ezután az aradi torna-egyesület azon kérése került sorra, hogy a Reiniger-féle fátelenen tornacsarnokot építhessen, Varjassy Lajos eladja, hogy ez a telek bérhe van adva; a bérszerződés 1905. május havában jár le, s az évi jövedelem 1850 korona. Edvi-Ilés László azt indítványozta, hogy amíg nem tudjuk, vajjon az általános szabályozási terv mint fog alakulni, egyelőre ne bocsátkozzunk ennek a kérdésnek a tárgyalásába sem. A kérdéses helyen fog Arad legszebb sugárútja kiépülni, ezt nem szabad elhamarkodni. A bizottság ezt az indítványt magáévá tette.

Az ülésen jelen voltak: Boros Vida, Edvi-Ilés László, Fényes Dezső, Kristóry János, Nachtnébel Odön, Nesnera Aladár, Varjassy Lajos.

— **Sakk klub Aradon.** A közeli napokban megalakul Aradon a sakkjáték kedvelőinek egyesülete, amely hivatva lesz ezt a nemes szórakozást szélesebb körökben megkedveltetni. Az egyesületnek már helyiséget is szemeltek ki. Az alakuló gyűlés már valószínűleg jövő hét folyamán megtörténik.

— **A nagylaki képviselőválasztás** holnap, szombaton megy végbe. Tekintettel arra az általános érdeklődésre, mely Aradon a választás iránt mutatkozik, úgy intézkedtünk, hogy a holnapi nap folyamán a választás megkezdésétől annak befejeztéig, Nagylakra küldött munkatársunk táviratait *rendkívüli kiadásokban* hozzuk a közönség tudomására. Ezenfelül az *Aradi Közlöny* kiadóhivatali helyisége előtt minden új táviratot érkezése után kifüggesztünk.

— **Az ipartestületi elnökválasztás.** Az ipartestületnek legközelebbi tisztújítására az iparosság egy része a hivatalos jelölttel szemben *Mihálik Józsefet* jelölti föl. Erre nézve ma a következő felhívást bocsátották ki:

Kedves Barátunk és Iparos testvéreink!

A közeledő ipartestület-tisztújítás van hivatva a békét az iparosok között helyre állítani és a régi példaként említett szeretetet, barátságot, ragaszkodást és összetartást iparos társaink között fokozni és gyarapítani. Azért szükséges, hogy az ipartestület elnöki székébe olyan iparos jussun, ki nem egy pártnak, vagy töredéknek jelöltje, hanem az összes iparosoké, kinek személyében megnyugvást talál mindenki és kinek személye egyszersmind biztosítékot nyújt arra, hogy az ipartestület régi feladatát és tekintélyét helyre állítja az ipartestületet ismét felvirágoztatja, s az iparosok ezen védbástyáját olyan állapotba helyezi, mely hivatásának fokozott mértékben is megfelelni képes. *Mihálik Józsefben* találtuk meg ezt a férfit, kit puritán jelleme, koránál és hosszú 34 éves önálló iparosságánál fogva, bölcs tapasztalata a közbecsülés és közszereget kiválólag alkalmassá tesz, hogy az elnöki tisztséget az ipartestület élén viselje s kinek megválasztása örömmünnepe lesz az iparosságnak, mert méltóan fogja helyét betölteni, amelynek díszje és ékessége lesz s végül egy táborba hozza Arad város összes iparosait. *Vasárnap március hó 6-án, délelőtti fél 11 órakor a város háza nagytermében* tartjuk meg a jelölt gyűlést s ott *Mihálik Józsefet* az ipartestület elnöki állására kijelölni s őt a jelöltség elfogadására felkérni. *A március 1-én tartott iparosértekezletből kiküldött jelölt-bizottság.*

— **Az Aradi Nemzeti Szövetség** Munkásképző Intézménye vasárnap, március hó 6-án délután öt órakor a Weitzer János utcai polgári iskolában nyilvános szórakoztató és szakelőadást tart, a melynek műsora ez: *Dalok.* Éneklő Sebesi Ferenc műhelyszemélyzetének

dalkara. (Karnagy Szikszai Antal.) 2. *Szavalt.* Előadja *Farkas Ferenc.* 3. *Szabályozás:* Franciaország történetéből a XIX. században. Partja *Kara Győző* tanár. 4. *Dalok.* Éneklő Sebesi Ferenc műhelyszemélyzetének dalkara. (Karnagy Szikszai Antal. A belépés díjtalan.) Az előadás kivételosen öt órakor kezdődik.

— **Eljegyzés.** *Stern Miksa,* az aradi *Newman* testvérek cég tisztviselője eljegyez *Kalmár Margit* kisasszonyt, *Kalmár Ignác* bájos leányát, Szarvason.

— **A királygyilkosok ellen.** *Bukarestből* táviratozzák: Brailában letartóztatták *Nacsevic* Lyubomirt, a ki egyike volt *Sándor* király legnagyobb híveinek, mert a román földön élő románok között agitált, hogy azok *bosszulják meg királygyilkosságát.*

— **Változások a telefonban.** *Szél Ernő* aradi posta-távírdai főnök az alábbi értesítést teszi közzé: A távbeszélő előfizetőket értesítem, hogy 131. szám alatt dr. Prohászka László városi ker. orvos, 265. szám alatt Czettel Fülöp funér, görlic és parkett raktára, 356. szám alatt Bauer Károly, 364. szám alatt dr. Fischer Jenő ügyvéd, 381. szám alatt dr. Reisinger Ferenc ügyvéd, 412. szám alatt ifju Kintzig János, 429. szám alatt Schlesinger Antal funér, görlic és parkett raktára, 485 szám alatt Pardi J. Vilmos — Pakszián utóda — cipésmester 507. szám alatt Mencer és Jung könyv. zenerű és papírkereskedése, 510. szám alatt Kánya Géza városi söre arnok, 586. szám alatt dr. Eecht Adolf gáji kerületi orvos, 587. szám alatt „Turul” cipőgyár aradi főraktára lettek bekapcsolva, míg 265. számú Révész Nándor, 275. számú Krizsan János fa, szénmegrendelés Zimmermann és Eisele, 356. számú dr. Keresztes Gyula, 412. sz. Magyar aszfaltgyár aradi gyételepe, 429. számú Lóvy Dávid és fia, 485. számú Pakszan Sándorné, 507. sz. Krausz Elemér és társai, 511. sz. Weisz Ignác városi sörcsarnok és 131. számú Leitner Ernő városi ker. orvos az előfizetők sorából kilépve töröltettek. Kérem a változtatásokat a névsorban sziveskedjenek keresztül vezetni. Aradoc, 1904. március 3-án *Szél Ernő,* pt. felügyelő.

— **Uj segédtelevkönyvvezetők.** A m. kir. igazságügyminiszter *Hochhoffer József* szabadkai kir. törvényszéki irnokot a makói és *Milhofer* Lajos battonyai kir. járásbírósi irnokot a battonyai kir. járásbíróshoz segédtelevkönyvvezetők névezte ki.

— **Vadák egy volt aradi tanár ellen.** Megemlékeztünk ily cím alatt arról a támadásról, a melyet egy budapesti újság *Pinterits* Károly, az aradi kereskedelmi és akadémia volt tanára ellen intézett. Erre vonatkozólag *Pinterits* től a következő levelet vettük:

Mélyen tisztelt Szerkesztő ur! Igaz örömmel vettem nagybecsű lapja folyó hó 1-én kelt számát, a melyben csekélységemről: úgy emlékezik meg, hogy a *Kurucz Újságban* ellenem közzétett cikket legalább is valószínűtlennek tartja. Jól esett e közlemény már azért is, mert nem tartottam valószínűnek, hogy immár 8 év előtti ott működésemmel, mely különben is csak rövid 10 hónapig tartott, — valaki is visszaemlékezik. A *Kurucz Újság* támadásaira nem reflektáltam, mert meg voltam győződve, hogy azok, kik ismernek — immár nyolc évi itt működésem alapján — a hirt nem hiszik el. Kötelességemnek tartom azonban, hogy Önnek, tisztelt Szerkesztő ur, az ügyet a maga valójában előadjam, már azért is, hogy igazoljam, miszerint jóakarát nem pazarolta méltatlanra. Február 27-én az egyik osztályban iskolai gyakorlatot készíttettem. Az egyik növendék arra kért, adjam ki a tanári katedrában lévő vonalzóját. A növendéket ezért megdorgáltam, arra való utalással, hogy a tanári katedra nem arra való, hogy abban a tanuló tartásak holmijukat. A vonalzó kiadtam és a fiókban lévő egyéb — nem az iskola tulajdonát képező füzetekeket kidobtam. A kidobott holmik között egy héber imakönyv is volt. Az egyik növendék erre az imakönyvet felemelte azon megjegyzéssel, hogy az imakönyv. Megjegyzem, nem volt tudomásom, hogy a kérdéses könyv imakönyv. Nagyon meglepett a növendék vallása érülete, mert ilyenhez nem voltam hozzá szokva. Cselekedetét helyese vén, még azt mondtam: „Jól teszi, ha az imakönyvet nem hagyja a földön heverni”. Csak jóval a közlemény megjelenése után szereztem arról tudomást és első dolgom az volt, hogy több kártársammal és az intézet igazgatójával igazoltassa, miszerint az egész időszakban eddig csak egyetlen tanulónak adtam a kérdéses osztály-

ban osztályzatot. Kiváló tisztelettel *Pinterits Károly*, tanár.

— **Ungyikos igazgató.** Fővárosi tudósítónk írja: *Stauber Ignác*, a budapesti „Silos” gyapju és gabonarakár igazgatója, ma reggel nyolc órakor a felső rakparti telepen levő lakásán fejbőlötte magát és azonnal meghalt. A hatvannyolc éves öreg urat, aki huszonnyolc év óta áll a „Silos” élén, gyógyíthatatlan betegsége készítette erre a végzetes lépésre. Ma reggel beizent a raktár irodájába, amelynek élén betegsége óta veje, *Darvas József* áll, hogy nagyon rosszul érzi magát s kéri a hivatalnokokat, hogy jöjjenek át hozzá. A hivatalnokok erre sietve mentek át igazgatójuk lakására, kopogtattak annak ajtaján s mikor nem kaptak választ, betörték az ajtót. Az öreg ur az ágyán feküdt átlőtt homlokkal, haladokolva. Még nyöszörgött, néhány perc múlva azonban meghalt, anélkül, hogy visszanyerte volna az eszméletét.

— **Az aradi huszárlaktanya.** Az aradi honvédhuszár aktanya parancsnoksága ajánlatot tett a városnak, hogy a laktanyánál előforduló kisebb javi- és tatarozási munkálatokat évi hatszáz koronáért elvállalja. Ezt az ajánlatot ma a városszabályozási bizottság elfogadta.

— **Halálozás.** Talpason március 1-én meghalt *Stolce Dénes* ottani m. kir. postamester hivataloskodásának 80-ik, életének 62-ik évében.

— **Leégett erdő.** Bukovinában fekvő *Szigodából* jelentik, hogy a község határán fekvő nagy erdő, amely *Popper* báró tulajdonát képezi, ma éjjel teljesen leégett. A kár tülhaladja a hatszázezer koronát.

— **Csaló gépjűgynök.** A budapesti rendőrség család miatt körözi *Gyöngyössy Dániel* makói születésű 43 éves gépjűgynököt. Gyöngyössy még a múlt hónap 15-én *Cegléd*-en a m. kir. államvasutak gépjűgárának megbízottjának adta ki. Mutogató is egy nyomtatvány úrlapot „a m. kir. államvasutak gépjűgárának vezérűgynök ége” felirattal és így tévedésbe ejtette az embereket. Ilyenformán *Bogdán Pál* ceglédi gazdát károsította meg érzékenyen. Bogdánt rábeszélte, hogy az ő közvetítésével vásároljon cséplőgépet. Bogdán belement az üzletbe és fedezetül adott is egy 1280 koronáról kiállított fedezeti váltót, azzal a kikötéssel, hogy az csak akkor számítható le, ha Bogdán nem tesz eleget a kötelezettségének. Gyöngyössy azonban a váltót nyomban értékesítette, anélkül, hogy a cséplőgépet szállította volna. *Gyöngyössy* rovott múltú és hasonló szélhámosságok miatt a szegedi ügyészség is körözi, de egyéb bűnügyekben is vizsgálat folyik ellene.

— **Rendkívüli cipőforgalom** *Porter Vilmos*-nál. Tulzsfolt raktár miatt, a *Porter Vilmos* nagy áruházában lévő cipőárak jelentékenyen leszállított árak mellett adtak el, ez idő szerint. Ugy gyermek, mint férfi és női áru felülnő nagy választékban van képviselve s számos tavaszi újdonságot is találunk ott. A közönség saját érdekét követi, ha most ezen vásárlásait megteszi, mivel igazán jelentékeny megtakarításokat tesz. Emellett minden vevő a fényképek kedvezményt is élvez, csupán a díszes papírkertet kell három koronát megtérítenie. Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek. Telefon szám 324.

— **Házassági célból** ismerkedni legbiztosabban lehet „Házasulandók Lapja” útján: ma, mikor a társas érintkezés, ismerkedés annyira meg van nehezítve, legcélszerűbb egy ilyen lap útján ismeretséget szerezni, mely házasulandók között az egész országban és külföldön is elterjedt. Számos házassági ajánlatot ferfiaktól, különböző hozományú nőktől tartalmaz. Száma 40 fillérért küldetik az „Országos Általános Pályázati Hírlap”-pal együtt, mely utóbbi tartalmazza az országban megüresedett összes állásokat, pályázatokat. Kiadóhivatal: Budapest, Erzsébet-körút 18. 326

— **Aki kertjét szereti,** szép virágokat és kitűnő konyhakerti terményeket akar, az fedezze meg szükségletét *Mauthner Ödön* os. és kir. udvari magkereskedésében Budapesten, Rottenbiller-utca 33. A cég idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, kívánatra mindenkinek ingyen küldi. Ezen árjegyzék az általánosan ismert, világhírű, kitűnő magvakon

kivül, még a külföldön érdekes és meglepő konyhakerti- és virágújdonságoknak egész sorozatát is tartalmazza. 3439

— **Pályázatok, betöltendő állások.** Hézagpótló, áldásos célú vállalat az „Országos Általános Pályázati Hírlap”. Cselédeknek, munkásoknak van Magyar országon közvetítjük, csa: az értelmiségbeli álláskeresőknél nincsen. Ezen hiányt célszerűen, olcsón hozzáférhetően pótolja nevezett lap, mely azonnal hirt ad az országban megüresedett összes állásokról, ez által minden álláskereső egy helyen központosítva, könnyen áttekinthetően megtalálja megüresedett állásokat, melyekre gyorsan pályázhat, mi által már igen sokan jutottak jó álláshoz. *Szolgálatot tesz az alkalmazást adóknak is, mert minden megüresedett állást ingyen közlének.* Közöltetnek a hivatalos pályázatok, árlejtések, szállítások is. Hetenkint megjelenve, minden számban számos állami, közigazgatási, magántisztviselő, gazdasági, hivatalszolgái, pénz ügyőri, kereskedősegédi, könyvelői, üzletvezetői, orvosi stb. állás van. Ingyen melléklete: „Házasulandók Lapja”, melynek segítségével házassági célból könnyen, gyorsan ismerkedni lehet. Száma 40 fillér, mely levélbélyegben küldhető. Kiadóhivatal: Budapest, Erzsébet-körút 18. Képviselők *fiókküldőhivatalok* vezetésére, minden nagyobb vidéki városban kerestetnek. 321

— **Szoba illatok** a legfinomabb minőségekben. 1 üveg 70 fillér *Vojtek és Weisz*nál Aradon. 44

TÖRVÉNYKEZÉS.

Ujhelyi gyilkosa.

— A vádtanács határozata. —

Arad, március 4.

Ujhelyi Lipótnak, a hódmezővásárhelyi nábob gyilkosának ügyével foglalkozott ma az aradi kir. törvényszék vádtanácsa. *Marik János*t, amint megirtuk, az igazságügyi orvosi tanács közveszélyes örültnek nyilvánította, s ennek alapján az aradi kir. ügyészség ellene a vádat elejtette.

A vádtanács mai ülésén foglalkozott az ügyész előterjesztésével. A vádtanács ennek dacára *nem rendelte el Mariknak szabadlábra helyezését*; előben azért nem, mert a pótmagánvádlóknak joguk van a vádat fönntartani, másodsor pedig azért, mert a mennyiben az eljárás meg is szűnne. *Marikot*, miután *közveszélyes örültnek* nyilvánították, a bíróságnak *valamely állami elmeegógyintézetbe kell beseállíttatni.*

A vádtanács végzése ellen, amint értesülünk, *Marik* védője, *Tabakovits György dr.* *fel-folyamodást* ad be a nagyváradi ítélőtáblához, kérve *Marik szabadlábra helyezését*, miután *Mariknak* elmeegógyintézetbe szállítása nem a bíróságnak, hanem a közigazgatási hatóságoknak dolga, s erre csak akkor kerülhet a sor, ha a pótmagánvádlók panasza jogerősen elintéztetett. Addig azonban, miután az ügyészség a vádat eljtette, a védelem szerint *Marik szabadlábon hagyandó.*

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, március 4.

Delitőzsde. Buzakinál mérsékelt, vételkedv korlátozott. Lányha irányzat mellett 15,000 métermázsza került forgalomba, 10 fillérral olcsóbb áron. Egyéb gabonanevek közül rozs és tengeri 5 fillérral olcsóbb. Időjárás boros, hűvös.

Estitőzsde. Berlin 3¼, Páris 10 olcsóbb.

Zárulat 12 órakor:

Buza áprilisra	8.80—8.81
Buza októberre	8.43—8.44
Rozs áprilisra	6.79—6.80
Rozs októberre	6.81—6.83
Zab áprilisra	5.74—5.75
Zab októberre	5.78—5.82
Tengeri májusra	5.43—5.44
Tengeri júliusra	5.56—5.57
Repece augusztusra	11.50—11.60

Zárulat 5 órakor:

Buza áprilisra	8.46—8.47
Buza októberre	8.36—8.37
Rozs áprilisra	6.74—6.75
Rozs októberre	—
Zab áprilisra	5.69—5.70
Zab októberre	—
Tengeri májusra	5.37—5.38
Tengeri júliusra	—
Repece augusztusra	11.50—11.60

Zárulat 5 órakor:

Oszták hitelrészvény	627.50
Magyar hitelrészvény	735.—
Lezámitóbank részvény	448.50
Rima-Murányi vasmű részvény	455.50
Oszták-magyar államvasuti részvény	629.50
Közúti vasút	580.—
Városi villamos vasút részvény	315.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Március 4. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felüli sulyban 117—119 fillérig; öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felüli sulyban 124—125 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogramm terjedő sulyban 123—124 fillérig; fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban 122—123 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm felüli sulyban 123—124 fillérig; közép páronként 240—280 kilogramm terjedő sulyban 122—123 fillérig; könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban 120—121 fillérig.

Sertéslétszám: Március 1. napján volt készlet 18,393 darab, március 2. napján főlhajtott 450 darab, március 2. napján elszállított 433 darab, március hó 3. napján maradt készlet 18,400 darab.

REGÉNY-CSARNOK.

A mellé.

(Amerikai történet.)

Írta: *Adeler Miksa.*

[2]

(Folytatás.)

Ott ültek a nagy kandelió köré seregelve: *Newton*, leánya, *Engle Mary* a nevelőjük, *Willitsné* s a szomszéd földbirtokosok feleségei.

Felkeltek a helyükről, amikor a férfiak beléptek s nyájasan üdvözölték őket. *Willits Tom* gyorsan odament *Mary* mellé s míg a többiek élénk beszélgetésbe merültek, *Tom* szeliden megragadta jegyese kezét s — amint már jögukban állt, — lassan végighaladtak a szobán, odaültek az ablakhoz s *Mary* sugárzó arccal, szívből megköszönte *Tom*-nak azt a szép ajándékot, amelyet előtte való nap küldött neki.

— De miért nem viseled most? — kérdezte *Tom*.

— Akarod, hogy feltegyem? Akkor bemegyek a szobába s felteszem, — szölt *Mary*.

Engle Mary egy szerény körülmények közt élő özvegynek volt a leánya, aki ott lakott a szomszédos városkában. Tehetséges s jól nevelt leány volt, azért elhatározta, hogy nem lesz tovább a terhére édesanyjának, hanem megkeresi a magá kenyerét. S elment nevelőnőnek *Newton* órnagy családjához. Ez a fiatal, szép és finoman nevelt leány értékes szerzemény volt a földes ur családja számára s általános szeretetnek örvendett. Csak az órnagy nem tudott soha szabadulni attól a gondolattól, hogy *Mary* félig meddig a cselédséghez tartozik s úgy tekintette, mint a valami kegy történnék vele, hogy o y benső viszonyban lehet a családjával. De azért barátságos bant vele, mint egyáltalán a férfiak mindig barátságosan szoktak bánni a szép leánnyal, bármilyen társadalmi osztályhoz tartozik is. Olyan leány volt *Mary*, akibe bárki bleszerethetett mindjárt az első találkozásra. Még nem volt egy hónapig sem az órnagy családjánál, amikor *Newton Dick* már szenvedélyesen beleszeretett. De *Mary* kegyeit *Willits Tom*-nak ajándékozta, aki gyakori látogató volt a *Newton*-ék ur házában s olyan szép fiú volt, amilyen csak valaha Amerika prairiejein bajtosta kopóval a vadat.

Dick-nek még id-je sem volt a nyilatkozásra, mikor a vadászatnak már vége volt s *Tom* magának nevezhette a zsákmányt. De *Dick*-ben azért tovább forrt a szenvedelem; leküzdötte a vereségén való bo-zu-ágát s megesküdött, hogy vagy a magá-vá teszi *Mary*t, vagy kedvesével együtt romlásra kergeti. *Tom* egy negyedórával a mai karácsonyeste előtt jegyezkedett el *Mary*-vel s úgy volt, hogy a tavasszal ülnek meg a lakadalmat.

(Folytatása következik.)

Ingusz I. és fia tankönyv kiadványai.

Telefon 517.

Minden más kiadónál megjelent tankönyv raktáron van.

- Csik János 16 fali olvasó tábla.
" " Abc. ára kötve 50 fillér, 2-ik kiadás.
" " Olvasókönyv a népiskolák II. o. számára, ára 60 fill.
" " Olvasókönyv a népiskolák III. o. számára, Aradmegye földrajzával, ára 80 fill.
" " Olvasókönyv IV. osztály számára ára 1 korona.
" " Aradmegye földrajza, külön lenyomat a Csik-féle min. engedélyezett népisk. olvasóból. Két térkép és számos illusztrációval ellátva, ára keménykötésben 50 fill.

Értesítő könyvecske.

Kiadva az aradi tanítótestületek segélyalapja megbízásából, célszerű ujtásokkal. Ára kötve 12 fillér.

Aradmegye kézi térképe, készült Aradon Réthy L. és fia jóhírű lithografiai műintézetében, 6 színben vastag velin papíron, ára 20 fill. Aradmegye térképvázlata, a térképrajzolás előfoglalma, ára jó rajzpapíron 06 fill.

Lejtényi Sándor féle térképvázlatok, IV. kiadás. Magyarország hegy és vízrajzi és politikai vázlata, ára laponként 12 fillér. — Európa, Ázsia, Afrika, Észak- és Dél-Amerika, Ausztrália és Osztr. Magy. Monarchia térképvázlatai, ára laponként 06 fillér.

Gyűjteményes kiadás védőborítékban 1 kor. 80 fill.

Lejtényi-féle Herbarium, 3. kiadás, ára 1 kor. 50 fill.

Lejtényi-féle Herbarium román nyelven, ára 1 kor. 50 fill.

Dr. Hunyady József, a magyar helyesírás rendszere, az új miniszteri utasítás szerint, II. kiadás, ára 40 fill.

Sófalvy-Pataky Kis Phonomimikai

Teljes kiadás sajtó alatt.

az olvasástanítás kezdete, ára kötve 24 fill. Ezen könyvecske főleg oly iskoláknak készült, ahol egy vagy más okból más abc-t kénytelen a tanító használni. Vezérkönyv hozzá díjtalan. — Teljes kiadás előkészületen.

Kovács Kázmér Szavalókönyv iskolai ünnepélyekre, kiegészítette és átdolgozta Maurer Mihály aradi tanító, ára 50 fill.

Kovács Kázmér 101 örökszép magyar népdal (szöveg), ára 40 fill.

Záray Ödön földrajz a népiskolák IV. oszt. számára, 13. kiadás, második, a legújabb népszámlálás adatai szerint átdolgozott lenyomat, ára kötve 60 fill.

Kun Fülöp-Csath, Gazdasági Ismétlő Iskolai olvasókönyv. Ez az egyetlen könyv, mely az ez évben megjelent ezen iskoláknak szóló tanterv szerint átdolgozott kiadásban jelent meg. 3. kiadás 25—40 ik ezer, ára kötve 1 korona. Készült az Aradi nyomda részvénytársaság nyomdájában.

12 ives nagy képes árjegyzékünk megjelent. Minden tanítónak kívánatra bérmentve ingyen megküldjük.

Kitűnő tisztelettel
Ingusz I. és fia,
könyvkereskedése.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 4.

Hűvösebb időjárás mellett a termőföld előnyösen szikkad és gazdáink mihamarabb megkezdhetik tavaszi munkájukat.

Az árhullámszás még folyton tart. Az esélyek még mindig kísértének.

Noha a külföld szilárdsága nem mindig vonja maga után a budapesti tőzsde áremelését, malmaink várakozási álláspontja mellett az árak még jól tartják magukat és egyáltalán tájékozatlanok vagyunk a gabnaüzlet hovafejlődését illetőleg. Mintegy 2000 mm. buza és 800 mm. tengeri került forgalomba és kelt el magas napi árakon.

Buza I-ső minőségű 7.80—8.00.

Buza közép 7.50—7.70.

Tengeri 4.80—5.00.

Rozs névleges jegyzés 5.70—5.80.

Arpa névleges jegyzés 4.80—5.00.

Zab névleges jegyzés 5.10—5.20.

Irányzat változatlan.

NAPIREND.

Március 5. Szombat. Róm. kath. naptár: Összév-
tanú. — Protestáns naptár: Összév-
tanú. — Izraelita
naptár: Sabbat, Ki Thisza. — Görög-keleti naptár (február
21.): Timót. — A nap két 6 óra 20 perckor, nyugszik 5
óra 33 perckor.

Kölesy-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekllyemuseum helyisége mellett lésterem.

Időjelzés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratát szerint a mai napra a következő időjárás várható: Nyugaton enyhébb, elvélve csapadék, keleten éjjeli fagy.

Március 5. Az aradi turista-egyesület hangverseny-
nyel egybekötött piknikje (ipartestület.) — Hangverseny-
nyel egybekötött táncvigalom Csermón. — Alarcos-bál a Fehér Keresztben. — Főolvasás a mérnök és építész-
egyletben délután 5 órakor. — A közlekedési-bizottság
ülése délután 3 órakor.

IDEGENEK ARADON.

— Március 5. —

Fehér Kereszt szálloda. Prokop Gyula igazgató Kevermes. — Stern Simon utazó Bécs. — Künie Ferenc utazó Berlin. — Eisenstädter Izidor utazó Bécs. — Barcza Lajos utazó Budapest. — Préger Bertalan utazó Budapest. — Singer Ignác bizt. ügynök Budapest. — Hepke Antal magánzó Fehértemplom. — Sándor Viktor dr. ügyvédjelölt Lugos. — Kepes Lajos és neje igazgató Nagyhalmagy. — Bayn Agoston dr. és neje ügyvéd Budapest. — Fischer Mátyás utazó Bécs. — Besser Vilmos utazó Budapest. — Vamossor Gyula utazó Budapest. — Kux Gyula utazó Bécs. — Bustin Samu utazó Bécs. — Kuzman Géza utazó Budapest. — Sahtláb Mór utazó Budapest. — Vincze József utazó Budapest. — Ritter Adolf utazó Bécs. — König Lipót kereskedő és neje Budapest.

Központi szálloda. Lázár Lajos bizt. tisztviselő M. Várhely. — Baumgartner Rudolf praktikus Bécs. — Dürr Rezső János utazó Bécs. — Greuzer Henrik utazó Bécs. — Buchbinder Armin utazó Bécs. — Mandel Jenő kereskedő Debrecen. — Vincze Kornél utazó Berlin. — Fogel József utazó Bécs. — Konrad József utazó Stósz. — Demeter Lajos kereskedő Budapest. — Gémes Ferenc utazó Orosháza. — Pintér Imre utazó Budapest. — Jankovits Pál nyug. főbíró Budapest.

Nemzeti színház.

Bérlet 149. sz.

Páratlan.

Szombaton, 1904. évi március hó 5-én:

A kereszt jelében.

Történelmi korrajz Nero császár korából. énekekkel, zenével, 5 felvonásban, 9 képen. Barret Wilson után színre alkalmazta: Bobrman Riegen. Zenéjét szerzette: Rose William. Fordította: Komor Gyula.

SZEMÉLYEK:

Marcus	Simon Jenő.	Favus	Békés Gyula.
Tigellinus	Mariházi M.	Melos	Juhász S.
Berenice	Gazdi A.	Mercla	Aranyosy J.
Dacia	Gőz Aranka.	Stephanus	Szilassy J.
Glabrio	Ligeti V.	Nero császár	Bónis Lajos.
Philodemus	Juhai József.	Poppea, neje	Almásy Lola.
Servilius	Győre Alajos.	Ancaria	Foti Frida.

Kezdete este 7 és fél órakor.

Végladási értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a hatóságilag engedélyezett

végladás,

miután a helyiséget csak 15-én kell átadnom,

1904.

március hó 15-én

lesz befejezve.

Az összes raktáron levő áruk: regények, ifjúsági iratok, mesés és képes könyvek, zeneművek, üzleti könyvek, doboz-papírok, kvárt és oktáv levélpapírok, borítékok, imakönyvek, író- és rajzszerek és minden

a könyv- és papirkereskedéshez tartozó
árúk

mélyen a leszállított árakon alul árusítatnak.

Végladási helyiség:

Arad, Szabadság-tér 2.

Deutsch Testvérek volt üzlethelyisége.

Kiváló tisztelettel:

594

Révész Nándor

könyv- és papirkereskedése.

Akinek

ismeretség híján

házasúrasra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
lapánra,
gazdatisztára,
kulcsárura,
vinczellérre,
kertészre.

kulcsárnőre,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszédőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége

Aki

eladni kíván

butort,
szongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát.

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.,
vagy

Aki

bérbéadni kíván

birtokot,
házat
vadászterü-
letet,

halászatot,
telket,
kocsit,
lovat,

Aki

mindeneket vétel vagy bérbévitel cél-
jából keresel;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbisto-
sabbban értezt, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“

kis hirdetés
rovátát használja

Nagymennyiségű Maculatura

eladó az Aradi nyomda Részv.
Társaságnál.

Szavallatok márczius 15-ére.

és minden más iskolai ünnepélyre
Kovács-Maurer szavallatkönyv iskolai
ünnepélyekre, bekötve 50 fillér. A
pénz beküldésénél vidékre bér-
mentve küldi: Ingusz I. és fia
könyvkereskedése. Arad. Telefon
517.

Egy vidéki

mészáros és hentesüzlet berende-
zéssel eladó. Bővebbet a kiadóhi-
vatalban. 610

Kiadó

Egy csinosan butorozott külön be-
járatu szoba, esetleg teljes ellá-
tással. Kiss Ernő-utca 8 619

Külön bejáratu,

2 szobás butorozatlan lakást ke-
resek a fő uton orvosi rendelő-
helyiségek. Czim a kiadóhiva-
talan. 680

Veszek

jó állapotú használt biciklit.
Ajánlatok ár megjelölésével „Ke-
rékpár” jellegével a kiadóhivatalba
kéretnek. 686

MÉRGEZTETES!

Szabadalmazva 1216. SZ.

„Fuchsol” kipurítja az összes rágóállatokat és pedig:
patkányokat, házi- és mezei egereket, embe-
rekre és házi állatokra való veszély nélkül.

„Fuchsol” kipurítja az összes férgeket, u. m. poloskát,
bolhát, svábbogarakat, molyt stb. a fajzattal
együtt.

„Fuchsol” nem általános szer, hanem minden állat nem
részére külön szer létezik.

Kapható vidéki városokban gyógyszerészeknél és fűszer-
kereskedőknél.

Aradon: Braun N. A., Dürr Gusztáv, Fejér Gyula, Földes Kelemen
gyógyszerész, Hajós Árpád gyógyszerész, Hegedűs Gyula, Hoffmann
József, Tamásdán Kornél, Vojtek Kálmán gyógyszerész uraknál.

Közvetlenül kapható Ujházi Árpád és Társai
vegyészeti laboratóriumában Pozsonyban. 3492

Köhögést csillapít

a hirneves és kellemes ízű
Kaiser-féle

mell-bonbon.

2740 közjegyzőileg hi-
telesített bizonyít-
vány igazolja a biztos ered-
ményt köhögés, rekedtség
vagy katarus és elnyálkás-
odás ellen. Minden egyéb
szert kérünk visszautasítani.

Csomagja 20 és 40 fillér.

Kapható: Guterl Földes Kelemen és Khudy
József a Szűz Máriához, Berger Gyula a
Szent Erzsébethez oltalmazt és Hajós
Árpád gyógyszerésztárában Aradon. 247

2782/1904.

Hirdetmény.

Az 1904. évi január hónapban
engedélyezett italmérések várható
forgalmáról az aradi m. kir. pénz-
ügyőri bizottság által beterjesztett
összeírásai jegyzék 4 drb. ívét, az
állami jövedékekről szóló 1899 évi
XXV. t.-oz. 17. § a és az erre vo-
natkozó utasítás 17. § a értelmében
1904. évi márczius 8-tól számitan-
dó 8 napra a fogyasztási felügye-
léség hivatalos helyiségében köz-
szemlére azzal tesszük ki, hogy
azokat az érdekelték névszerint
Molnár Zsigmond, Szabári Márk,
Fritz Lajos és Berkó Adolf a kik
italmérési engedélyt kaptak nem
csak megtekinthetik, hanem az
azokban kitüntetett forgalmi ada-
tokra nézve az érdekeltékön kívül
a kereskedelmi testület és ipartes-
tület is nyújthat be a városi fo-
gyasztási adó felügyelőséghez ész-
revételeket.

Arad sz. kir. város tanácsának
1904. évi február hó 6-án tartott
üléséből.

A városi tanács.

2818—1904. kh.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város törvény-
hatósági bizottságának 8237—181
—881 sz. kelt s a nagyméltóságú
m. kir. belügyminiszter ur által
64186—881 szám alatt jóváhagyott
szabályrendelet alapján felhívom
az ingatlan tulajdonosokat, vala-
mint azok bérleit, hogy a birte-
kük területén lévő gyümölcsfa és
egyéb ültetvényekről a hernyó
fészkeket és pete gyűrűket folyó
évi április hó 5-ig leszedessék és
azokat tűzveszélyre alkalmat nem
szolgáltató helyen elgessék; ta-
vasz és nyár folyamán mutatkozó
hernyók és hernyó halók szintén
leszedendők és eőgetendők.

Különös figyelem fordítandó to-
vábbá a cserebogaraknak ugy ki-
fajlett bogár, mint pszor alakjá
bani szorgos irtására. A hivatko-
zott szabályrendelet értelmében,
köteles a tulajdonos vagy bérli,
azon szomszédját, ki a hernyózást
a fenti módon nem eszközi, a
kapitányi hivatalnak bejelenteni.
Erről az érdekelték azzal érte-
sítetnek, hogy a hernyó irtást
mulasztók az érintett szabályren-
delet 4. § a értelmében, azon felül,
hogy a munkálat, költségére hiva-
taltól elrendeltetik 50 koronáig,
azon szomszéd pedig ki a beje-
lentést nem teljesíti 20 koronáig
terjedhető pénzbírsággal fog bün-
tettetni.

Ezzel kapcsolatosan a kártó-
kony rovarokat pusztító éneklő
madarak kimelését a lakosság kü-
lönös figyelmébe ajánlom.

Arad, 1904. évi február hó
28-án.

Sarlot,
főkapitány.

Alkalmi bevásárlási forrás.

DEUTSCH IZIDOR

órák és ókszerész
ARAD, TEMPLOM-UTCZA
Minorita-palota.
Arany-, ezüst- és zálogjegyek
megvételnek. 92

500—1000

koronát kereshet

minden risikó nélkül, minder
különös előképzettség nélkül
havonként teljesen költség-men-
tesen.

Tessék ajánlatot külden
Konstant. Eisele névre Stutt-
gart Ludwig-strasse 56. „E
87” jelige alatt. 59

Gyakornok.

ki magyarul és németül tud
helyesen ír,

helybeli nagykereskedésben

irodai

gyakornok

fölvételnek.

Ajánlatok bizonyítványmásolat-
tokkal fölszerelve a kor meg-
jelölésével „Szorgalom” jelige
alatt e lap kiadóhivatalához
intézendők. 60

„VICTORIA“ takaré- és hitelintézet mint részvénytársaság ARADON.

Meghívás!

Az intézet alapszabályainak 16. §-a értelmében az intézet helységében, Aradon (József főherceg-ut 2. sz. a.)

1904. évi márczius hó 13-ik napján délelőtt 10 órakor megtartandó

XVI. évi rendes közgyűlésre

a t. részvényes urak ezennel meghivatnak.

Tárgysorozati

1. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentése és az 1903. évi zármérleg megállapítása.
 2. A tiszta nyereség felosztása iránti határozathozatal.
 3. Három igazgatósági tagnak megválasztása.
 4. A felügyelő-bizottság megválasztása.
- A személyesen vagy meghatalmazott által a közgyűlésen

részvenni óhajtó t. részvényesek ezennel felkéremnek, miszerint részvényeiket, esetleg megbizásaikat az alapszabályok 22. §-a értelmében a közgyűlést megelőzőleg legalább is 24 órával az intézet pénztáránál letéteményezni sziveskedjenek.

Aradon, 1904. évi márczius hó 1-én.

Az igazgatóság.

116—1904. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a 1. Flórián és Sina utcák csatornázási, 2. a Halász-utcza feltöltési, csatornázási és átkövezési s ezzel kapcsolatosan a Határ-utcai zsilip megszüntetési s 3. a Simonyi és Tabajdy-utczák közvetlen részének kikövezési munkálatainak elvállalása iránt folyó évi márczius hó 7-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár: I. a Flórián és Sina-utczák csatornázása 321 korona 01 fill. II. a Halász-utczá feltöltése, csatornázása s átkövezése és ezzel kapcsolatosan a Határ-utcai zsilip megszüntetése 20904 korona 98 fillér. III. a Simonyi-utczá közvetlen részének kikövezése 545 kor. 52 fill. IV. a Tabajdy-utczá közvetlen részének kikövezése 704 korona 22 fill., összesen 25975 korona 73 fillér.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1904. évi február hó 29-én tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel, s. k.
aljegyző.

Magy. kir. Államv. üzlöv. Aradon.

3697—1904. szám.

Pályázati hirdetmény.

A petrozsény livazény-lupényi h. é. vasut részvénytársaság megbizása folytán a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége a petrozsény-lupényi vonalon és ennek alább megnevezett állomásain létesítendő magasépitményi munkák végrehajtására nyilvános versenytárgyalást hirdet.

Az előállítandó magasépitmények a következők:

A.) Livazény állomáson:

- a) 1 drb. felvételi épület bővítése és átalakítása,
- b) 1 drb. földszintes kettős őrház,
- c) 1 drb. kettős őrházi melléképület,
- d) 1 drb. egyrekeszű gazdasági udvar,
- e) 1 drb. őrházi sütőkemence,
- f) 1 drb. őrházi kut,
- g) 2 drb. váltóór-bódé,
- h) 1 drb. munkás árnyékszék,
- i) 1 drb. szabadon álló pince s rekeszszel.

B.) Alsó Barbatyény állomáson:

- a) 1 drb. felvételi épület bővítése és átalakítása,
- b) 1 drb. őrház megtoldása szolgálati helyiséggel,
- c) 1 drb. egyes őrházi melléképület,
- d) 1 drb. anyag kamara.

C.) Vulkány állomáson:

- a) 1 drb. lakóház öt lakással,
- b) 1 drb. felvételi épület bővítése és átalakítása,
- c) 1 darab földszintes kettős őrház,
- d) 1 drb. áruraktár meghozzászabítása,

e) 1 drb. őrház kibővítése kettős őrházzá,

f) 4 drb. egyes őrházi melléképület,

g) 1 drb. kettős őrházi melléképület,

h) 1 drb. egy rekeszű gazdasági udvar,

i) 1 drb. kétrekeszű gazdasági udvar.

j) 3 drb. őrházi sütőkemence,

k) 1 drb. házi kut,

l) 1 drb. őrházi kut,

m) 2 drb. váltóór-bódé,

n) 2 drb. munkás árnyékszék,

o) 1 drb. szemétverem,

p) 1 drb. anyagkamra.

D.) Lupény állomáson:

a) 1 drb. lakóház öt lakással,

b) 1 drb. egyállású mozdony-szin és hozzá tartozói,

c) 3 drb. egyes őrházi melléképület,

d) 2 drb. két rekeszű gazdasági udvar,

e) 4 drb. őrházi sütőkemence,

f) 2 drb. váltóór-bódé,

g) 2 drb. munkás árnyékszék,

h) 2 drb. szemétverem,

i) 1 drb. szabadon álló pince három rekeszszel.

E.) A folyó pálya mentén:

a) 1 drb. őrház szolgálati helyiséggel,

b) 1 drb. őrházi sütőkemence,

c) 1 drb. őrházi kut,

d) 1 drb. egyes őrházi melléképület.

A költségszámítás, a szerződés tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint az 1887-ben kiadott általános és részletes feltételek Aradon a magyar királyi államvasutak üzletvezetőségének pályafenntartási osztályában a hivatalos órák alatt 10 korona lefizetése mellett átvehetők és a vonatkozó tervek megtekinthetők.

Az ajánlatok legkésőbb 1904. évi márczius hó 30-ig déli 12 óráig benyújtandók alulírott üzletvezetőség általános osztályánál.

Az ajánlatok egy korona, az ajánlat mellékletei ikenként 30 filléres bélyeggel ellátva és lepecsételve a következő felirattal nyújtandók be:

„Ajánlat a petrozsény-livazény-lupényi h. é. vasuton létesítendő magasépitményi munkákra.”

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1904. évi márczius hó 29-én déli 12 óráig 7000, azaz Hétezer korona bánatpénz teendő le a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének gyűjtőpénztáránál akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlatához nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számítatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek.

Csak idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

A távirati úton tett ajánlatok ügyelemben nem vétetnek.

Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti vevénnyel adandók fel.

Az ajánlatok feletti döntés határideje a pályázati határidőtől számított négy hétben állapittatik meg, a bánatpénzek visszaadása pedig a döntéstől számított 8 napon belül eszközöztetik.

Aradon, 1904. évi márczius hó 1-én.

A petrozsény-livazény-lupényi h. é. vasut részvénytársaság nevében.

A m. kir. áll. vasutak aradi üzletvezetősége.

(Utánnomás nem díjazatik.)

„VICTORIA“

takarék- és hitelintézet mint részvénytársaság ARADON.

VAGYON.

Mérleg-számla.

TEHER.

	Korona	fill.	Korona	fill.		Korona	fill.	Korona	fill.
Készpénz			65855	83	Alaptőke:				
Gíró-számlán és más pénzügyintézeteknél			15088	92	3000 drb. részvény á 200.— K.			600000	—
Leszámított váltók állandéka			5038789	46	Tartalék-alap			368266	55
Jelzálog kölcsönök			833028	—	Nyugdíj-alap			67356	51
Előlegek értékpapírokra			55461	—	Takarékpénztári betétek			4580861	83
Értékpapír-tárcza:					Pénztári letétek			17092	91
110.000 K. n. é. pesti hazai I.					Visszleszámított váltók			579369	—
Takptár Egyes. 4% közs. kor.					Fel nem vett osztalékok			1088	—
kötvény á 99.— K.	108900				Hitelezők			9377	10
különbéle pénzügyintézetek és vál-					Hátralékos betéti kamatadó			9874	05
latatok részvényei	40360		149260		Előre felvett kamatok			71132	60
Folyó számla			33669	17	Nyeresség elővitel 1902. évről	6848	63		
Intézeti ház és más ingatlan vagyon			204482	39	Tiszta nyereség	103333	93	110182	56
Irodai felszerelés	7849	48							
10% leírás után	784	94	6884	54					
Adósok			2627	30					
Hátralékos kamatok			9454	50					
			6414601	11				6414601	11

Aradon, 1903. évi december hó 31-én.

Oncu Miklós, s. k.
vezérigazgató.Raicu Sebő, s. k.
titkár-czégjegyző.

Az igazgatóság:

Veliciu Mihály, s. k.
elnök.

Ciorogariu R., s. k.

Mangra V., s. k.

Trutia P., s. k.

Dr. Ciacian M., s. k.

Dr. Demian Aurél, s. k.

Vatianu Traján, s. k.

A fenti számlát megvizsgálva, helyesnek találta. — Arad, 1904. évi márczius hó 2-án.

A felügyelő-bizottság:

Feier György, s. k.
elnök.Popoviciu György, s. k.
alelnök.

Marcu Miklós, s. k.

Milovan Pál, s. k.

Dr. Ispravnic Sevér, s. k.

A felügyelő-bizottság jelentése.

Tisztelt Közgyűlés!

Tisztelettel jelentjük, hogy a múlt évben több ülést tartottunk, mely alkalommal mindannyiszor megvizsgáltuk az intézet ügykezelését és a könyvelést. Megvizsgáltuk többször az intézet pénztárát is, és jelenthetjük, hogy mindezeket kellő rendben és a törvény és alapszabályok értelmében vezettetteknek találtuk.

Az igazgatóság által elénkbe terjesztett mérleget, nyere-

ség- és veszteség-számlát tételről-tételre megvizsgáltuk, az intézet fő- és segédkönyveivel egy, nemkülönbén a leltárakkal összeegyeztetvén, azokat helyeseknek találtuk, éppen azért az igazgatóság által a tiszta nyereség felosztására vonatkozólag előterjesztett javaslathoz mi is hozzájárulunk és azt elfogadásra ajánljuk, kérvén, hogy az elmúlt üzleti évre egy az igazgatóság, mint a felügyelő-bizottság részére a felmentvényt megadni sziveskedjék.

Arad, 1904. évi márczius hó 2-án.

A felügyelő-bizottság:

Feier György, s. k.
felügy. biz. elnök.

Milovan Pál, s. k.

Dr. Ispravnic Sevér, s. k.

Gyár: NYERGES-UIFALU (Esztergom m.) Sürgőnycim: Eternit Budapest. Telefon 12—92 Gyár: VÖCKLABRUCK (Felső Ausztria.)

ETERNIT-PALA AZBESZT-CEMENT-PALA

HATSCHÉK LAJOS SZAB.

Elpusztíthatatlan, könnyű, tetzetős, olcsó és tűzálló tető-fedőanyag.

ETERNIT MŰVEK HATSCHÉK LAJOS BUDAPEST, VI, Andrassy-ut 33.

Elsőrangú referenciák. — Jótállás. — Évi gyártás 1500 kocsiakomány. — Kérjen ismertetést.

1874—1904.

Hirdetmény.

Közbírák tesszük, hogy a tisztí nyugdíj nemkülönben a többi alapkából gyümölcsözőleg már elhelyezett és ezután elhelyezendő tőkék kamatait törvényhatósági bizottságunk f. évi 2909/65 számú határozatával f. év július hó 1-től kezdőleg további rendelkezésig 6%-ról 5%-ra szálította le.

Arad sz. kir. város tanácsának 1904. évi február hó 20-án tartott üléséből.

A városi tanács.

ALAPÍTOTT 1890.

Augenstein K. Alajos

házasságkötvetítő intézete

Budapest, VII., Wesselényi-utca 54. szám.

Közvetít házasságokat biztos sikerrel 6 hét alatt. Eddig több ezer házasság sikerült. — Válaszbélyeg.

ALAPÍTOTT 1890.

1890—1904. pm.

Hirdetmény.

Barta Albert magyar állampolgár a hajótörött „Areguipa“ nevű angol gőzhajón életét vesztette.

Ezt azzal közlöm, hogy amennyiben Aradon hozzátartozói lennének, nálam bővebb felvilágosításokat nyerhetnek.

Arad, 1904. évi márczius hó 2-án.

Institoris Kálmán s. k. polgármester.

ARADI ELSŐ TAKARÉKPÉNZTÁR.

Hirdetmény.

Az aradi első takarékpénztár 1904. évi február hó 21-én tartott rendkívüli közgyűlése elhatározta, hogy részvénytőkéje 400 darab 1904. évi január hó 1-től fogva osztalékra jogosult 600 k. névértékű új részvény kibocsátása által 480,000 koronáról 720,000 koronára felemeltessék és hogy ezek az új részvények a jelenlegi részvénybirtokosoknak átvételre felajánltassanak.

E határozat alapján a *részvénybirtokosoknak* a fent említett 400 darab részvényt következő feltételek mellett átvételre felajánljuk:

1. A kibocsátandó részvényekre *részvényes* tarthat igényt, még pedig akképen, hogy minden lebélyegzés végett bemutatandó *két régi részvény* alapján *egy új részvényre*, *egy régi részvény* alapján pedig *egy fél részvénynek megfelelő részvény-utalványra* gyakorolható az elővételi jog.

2. A részvények, melyek alapján az elővételi jog gyakoroltatik, az intézetnél *felmutatandók* és az a körülmény, hogy az illető részvény alapján az elővételi jog érvényesítettett, *a részvény lebélyegzése által* (Elővételi jog gyakorolva 1904) állapítatik meg.

3. *Az elővételi jog 1904. évi február hó 22-től kezdve 1904. évi márczius hó 5-ig* bezárólag érvényesítendő. Az a részvényes, ki elővételi jogát e határidő alatt és az említett módon nem gyakorolja, elveszti e jogot.

Az ilyen módon netalán fennmaradó részvényekre a részvényesek illetőségükön felül és nem részvényesek is előjegyezhetnek, a kik között e részvények az igazgatóság által megállapítandó kulcs és módozatok szerint fognak felosztatni.

4. Az átvételi árfolyan *2000 koronában*, — hozzáadva az ezen összeg után 1904. évi január hó 1-től a befizetésig járó 5% kamatot — állapítatik meg, melyből *600 korona* a részvénytőke, *1400 korona* pedig a tartalékalap gyaratására fordítatik.

5. A befizetések következő határidőkben teljesítendőek:

1904. márczius 5-ig az elővételi jog gyakorlása alkalmával 500 korona és a fokozatos bélyegilleték

1904. márczius 31-ig 500 korona

„ április 30-ig 500 „

„ május 30-ig 500 „

és a befizetésig járó 5% kamat.

A részvényutalványokra a fenti összegek fele fizetendő.

A befizetések a kitűzött határidők előtt is teljesíthetők.

Minden az esedékesség napján nem teljesített befizetés után 6% késedelmi kamat fizetendő.

6. Az egyes befizetések ideiglenes elismervényen igazoltatnak. Az ideiglenes elismervények számai, melyekre az összes befizetések 1904. június 30-ig nem teljesítettek, egyik helybeli lapban háromszor közzé tételnek. — 1904. július 31-én tul a késedelmes fizető elveszti az elővételi és előjegyzési jog gyakorlásával szerzett jogait és a már teljesített befizetések iránti igényeit, ez utóbbiak a tartalék alap javára fordítatnak s az igazgatóság jogosított az ezeknek megfelelő részvényeket szabad kézből értékesíteni.

7. Valamennyi részlet, valamint a kamatok és fokozatos bélyegilleték lefizetése után az ideiglenes elismervények új részvényekkel, illetőleg részvény-utalványokkal cseréltetnek fel.

8. Az új részvények és részvényutalványok birtokosai 1904. év január hó 1-től kezdve az üzleteredményben, valamint a részvényeseket megillető összes jogokban a régi részvényesekkel egyenlően részt vesznek.

9. A részvény-utalványokra eső osztalék kifizetése a részvény-utalvány felmutatása és lebélyegzése ellenében fog teljesíteni. Két részvényutalvány bármikor egy új részvényre cserélhető fel.

Arad, 1904. évi február 22-én.